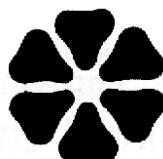

ΚΑΘΕΦΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΓΕΝΑΡΗΣ 2013

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β
ΤΕΥΧΟΣ 53

ΚΑΘΕΦΤΗΣ

Ετήσια περιοδική έκδοση
του Συλλόγου των ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αθανάσιος Απ. Πατσούρας
Ιωάννης Χρ. Σπύρου
Χρήστος Δ. Αναστασίου

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΥΛΗΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- 1. Αθανάσιος Πατσούρας**
Τηλ. Επικοινωνίας: 26510 67164
Ταχ. Δ/νση: Νεοφ. Δούκα 6,
45332 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ
- 2. Ιωάννης Σπύρου**
Τηλ. Επικοινωνίας: 26510 67444
Ταχ. Δ/νση: Πρεμετής 6,
45332 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΤΩΝ

Πρόεδρος:

Νίκος Αναστασίου

Αντιπρόεδρος:
Μάνθα Πραμαντιώτη

Γραμματέας:

Μαρία Γιωτάκη - Σιόντη

Ταμίας:

Μαρία Δημητρίου

Μέλος:

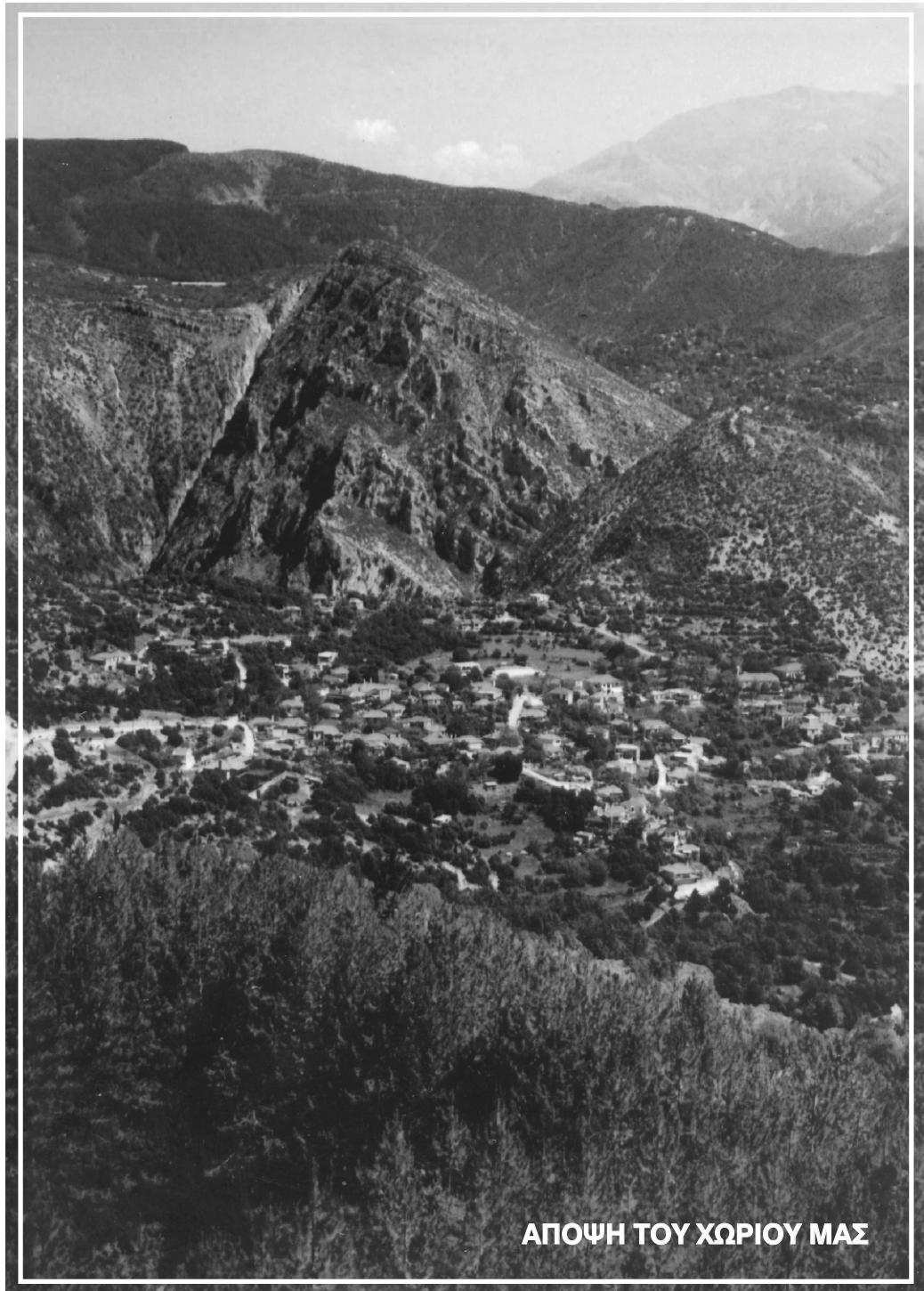
Κώστας Πραμαντιώτης

Τηλ. Επικοινωνίας: 26510 35380
45221 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Εσωτερικού: 15 Ευρώ

Εξωτερικού: 25 Ευρώ

ΑΠΟΨΗ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Oι ευχές μας

Mε την ευκαιρία της έκδοσης του περιοδικού μας η Συντακτική Επιτροπή απευθύνει στα μέλη του νεοεκλεγμένου Δ.Σ. του Συλλόγου μας θερμά συγχαρητήρια και καλή επιτυχία στο έργο τους.

Ακόμη εύχεται σ' όλους τους χωριανούς και σ' όλους τους αναγνώστες του περιοδικού Καλή Χρονιά.

Εμείς, ως συντακτική επιτροπή, θα συνεχίσουμε την έκδοσή του, όπως το γνωρίζετε εδώ και τόσα χρόνια, που κυκλοφορεί.

Άλλωστε είναι καθημερινή διαπίστωση ότι το περιοδικό μας στέκεται ψηλά στη συνείδηση όλων των χωριανών μας.

Αυτό επιβεβαιώνεται από τη ζήτηση και την αγωνία τους για την έκδοσή του.

Φυσικά τη θέση αυτή το περιοδικό μας την κατέκτησε από την αντικειμενική ενημέρωση, τη συνέπεια και τα προσεκτικά διατυπωμένα κείμενα.

Πέραν αυτού κι ο χειρισμός της γλώσσας, από κάθε άποψη (Γραμματική - Σύντακτική - Εννοιολογική), είναι αρκετά καλός. Αξίζει άλλωστε να έχει αυτή τη τύχη, αφού συμπληρώνει (84) χρόνια από το 1929, που πρωτοεκδόθηκε.

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ
Η Συντακτική Επιτροπή

ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

Το τέλος του κόσμου, όπως είχαν πιστέψει «οι αφελείς» δεν ήρθε στις 21 Δεκεμβρίου 2012, φοβάμαι όμως ότι ήρθε το τέλος της ανθρωπιάς. Άλλα μην απελπίζεσαι Αμπελοχωρίτη, κανένα τέλος δεν ήρθε με άδεια χέρια. Αν και όλα μας θυμίζουν τα χρόνια εκείνα τα πέτρινα, τα δύσκολα. Εμείς ας ελπίσουμε ότι όλα θα είναι περαστικά.

Κάθε μέρα μια καινούργια αρχή
 Κάθε χρόνος μια ολόκληρη ζωή
 Λίγες γραμμές πολλές ευχές
 Για μια ζωή όλο χαρές
 Χρόνια Πολλά και ευτυχισμένα
 Δάκρυ ποτέ να μην γνωρίσετε
 Κι ότι αχαπάτε ν' αποκτήσετε
 Ας είναι το 2013 δημιουργικό
 με υγεία με τύχη και επιτυχίες,
 με χαρές πολλές και λύπες λίγες,
 με επιβεβαιώσεις από αυτούς που αχαπάτε
 και με διαφεύσεις από αυτούς που δεν χωνεύετε

*Καλή Χρονιά
 σε όποιους τους ανανταρού Αμωμογορίτες
 ωαι να είναι το 2013 ιαρύτερο
 από το διοικητικό 2012,
 ώστε να φύγει ωαι να μην σώσει να βαναγρίσει,
 ούτε με λουρούδια, ούτε με δάφνες το δέρμαρι.*

η Σ.Ε.

Eυρές

ΕΥΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ

Θέλω να εκφράσω σε όλους τους δημότες του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων, τους απόδημους, τις φίλες και τους φίλους των Τζουμέρκων τις θερμότερες ευχές μου για τη νέα χρονιά.

Μια χρονιά που πρέπει να την αντιμετωπίσουμε, παρά την περιρρέουσα απαισιοδοξία, με ελπίδα, αγωνιστική και διεκδικητική διάθεση και χαμόγελο.

Για όλους η νέα χρονιά να κυλήσει με καλή υγεία, καλή διάθεση και με όλα εκείνα που ο καθένας μας δικαιούται για μια αξιοπρεπή προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική πορεία.

Χρόνα Πορά !!!
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΕΝΤΕΛΑΣ
Δήμαρχος Βορείων Τζουμέρκων

Η «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ» του Δήμου Βορείων Τζουμέρκων για τις Άγιες αυτές ημέρες εύχεται σε όλους τους δημότες μας χρόνια πολλά με υγεία και οικογενειακή ευτυχία και το νέο έτος που θα ανατείλει σε λίγες μέρες να είναι δημιουργικό για όλους μας.

Όλοι μαζί κι ο καθένας χωριστά ας βρούμε τη δύναμη να αντιμετωπίσουμε τις δύσκολες συνθήκες που δημιουργεί η οικονομική κρίση, απ' όπου κι αν

προέρχεται. Το ισχυρότερο όπλο για να ξεπεράσουμε τις αντιξούτητες που μας περιμένουν είναι η πίστη μας στις αξίες, το ακμαίο μας ηθικό κι η ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο.

Επίσης θέλουμε να συγχαρούμε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Αμπελοχωριτών και να τους ευχηθούμε καλή επιτυχία στο έργο τους. Τα αιρετά όργανα της Δημοτικής μας παράταξης θα είναι παρόντα σε κάθε κάλεσμα τους και πρόθυμα να συμβάλλουν στην υλοποίηση των στόχων τους.

Για την Ανεξάρτητη Δημοτική Κίνηση Β.Τζουμέρκων
Αργυρώς Γιάννης
Δημοτικός Σύμβουλος

Η ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗΣ ΠΤΑΣ

Την Κυριακή 10 Μαρτίου, το μεσημέρι, πραγματοποιήθηκε στο Κοινοτικό κατάστημα του χωριού μας η κοπή της πίτας για το έτος 2013.

Εκτός των χωριανών μας παραβρέθηκαν στην εκδήλωση αυτή ο Δήμαρχος Β. Τζουμέρκων κ. Γιάννης Σεντελές, ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης του Δήμου κ. Γιάννης Αργύρης καθώς και άλλοι φίλοι. Κατ' αρχήν ο πρόεδρος του Συλλόγου Νίκος Δ. Αναστασίου απευθύνθηκε στους παραβρισκόμενους και τους ευχαρίστησε για την παρουσία τους στην εκδήλωση αυτή. Στάθηκε για λίγο στον κ. Χαρίλαο Τόλη, ο οποίος και φέτος προσφέρθηκε να βραβεύσει τους επιτυχόντες σε ΑΕΙ και ΤΕΙ. Στη συνέχεια μίλησε για την καταγωγή του εθίμου της κοπής της πίτας από τα Ρωμαϊκά Σατουρνάλια, την ενσωμάτωση στη συνέχεια στα Χριστιανικά έθιμα, την επέκταση αργότερα (νεότερα χρόνια) σε σωματεία, συλλόγους, ιδρύματα κλπ.

και στο χαρακτήρα που πήρε στην εποχή μας, τονίζοντας ιδιαίτερα τη σημασία του εθίμου αυτού στην επικοινωνία των ανθρώπων, στη σύσφιξη των σχέσεων τους, στο άνοιγμα της καρδιάς τους για να πλησιάσουν ο ένας τον άλλο και όλοι μαζί να γευτούν τη χαρά της ζωής.

Στη συνέχεια έκοψε την πίτα κατά τον παραδοσιακό τρόπο. Σερβιρίστηκε το φαγητό και μετά το φαγοπότι άρχισε το γλέντι. Το κλαρίνο του Γ. Γιαννακού και η φωνή του Κ. Γεροδήμου άναψαν το γλέντι. Χόρεψαν σχεδόν όλοι μέχρι τις 5:30 το απόγευμα.

Η Ανοστασία και ο Αποστόλης Πατσούρας

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Κατ' αρχήν θέλω να ζητήσω συγνώμη για το θάρρος που πήρα να απευθυνθώ σε σας και να υπεισέλθω στις σκέψεις και τα οράματά σας. Πήρα όμως το θάρρος από μια διαπίστωση: την απουσία των νέων από το Σύλλιογο μας.

Το χωριό μας ανέκαθεν υπερηφανεύονταν για το υψηλό πνευματικό του επίπεδο. Πλήθος επιστημόνων κατάγονταν από το χωριό μας, γιατροί, αξιωματικοί, δικηγόροι, καθηγητές, μηχανικοί, δάσκαλοι κλπ., κοσμούσαν την εικόνα του χωριού μας.

Και όλοι αυτοί, με το δικό τους τρόπο, βοηθούσαν το χωριό.

Η παρουσία τους ήταν ζωντανή.

Σήμερα όμως διαπιστώνω απουσία, όχι όμως λόγω έλλειψης επιστημόνων, φοιτητών και αποφοίτων Λυκείου.

Είστε αρκετοί και έχετε μεγάλες δυνατότητες.

Γι' αυτό κι εγώ πήρα το θάρρος να απευθυνθώ σε σας.

Φανερώστε τις ικανότητες σας με τη συμμετοχή σας στο Σύλλιογο.

Δεν αρκεί να γίνετε μόνο μέλη πληρώνοντας τη μικρή συνδρομή.

Πρέπει να μετάσχετε σε ποικίλες δραστηριότητες.

Κατ' αρχήν όλοι μπορείτε να προσφέρετε κάποια ύλη για το περιοδικό «ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ». Μια χορευτική ομάδα είναι μέσα στις δυνατότητες σας. Μια μουσική βραδιά με κάποια όργανα που γνωρίζετε να παίζετε και μια μικρή χοροδεία μπορεί να πραγματοποιηθεί.

Κάποιες ομιλίες με σκέψεις, προβληματισμούς είναι στις δυνατότητές σας. Μια μικρή θεατρική παράσταση μπορεί να παρουσιαστεί από σας στο χωριό το Καλοκαίρι. Ανέφερα ενδεικτικά κάποιες δραστηριότητες που είναι στα μέτρα σας και στις ικανότητές σας. Για να πραγματοποιηθούν όμως κάποια απ' αυτά είναι αναγκαία η βοήθειά μας.

Εμείς είμαστε πρόθυμοι να σταθούμε αρωγοί σας, σε ό,τι χρειαστείτε. Προτείνω να έλθετε σε επαφή με το Δ.Σ. του Συλλόγου μας και αν είναι δυνατόν να ορίσουμε μια ημερομηνία που θα ανταλλάξουμε σκέψεις, απόψεις, προτάσεις.

Θα περιμένω άμεση ανταπόκριση.

Τότε όλοι μαζί θα μπορέσουμε να δώσουμε ζωή στο Σύλλιογό μας, στο χωριό μας. Μνη εφαρμόζετε το «λάθε βιώσας».

Βγείτε μπροστά δυναμικά, δείξτε την αξία σας και για δικό σας κέρδος και για κέρδος της κοινότητας μας.

Είστε νέοι, έχετε δύναμη, έχετε ικανότητες, έχετε όραμα για το μέλλον. Το μέλλον είναι δικό σας. Σας ανήκει.

Σας ευχαριστώ
Ο Πρόεδρος του Συλλόγου
Νίκος Δ. Αναστασίου

Οι νέοι και η εποχή τους

Όλοι μας, λίγο ή πολύ, θα έχουμε ακούσει ή εμπλακεί σε συζητήσεις γύρω από τους νέους σχετικά με την συμπεριφορά τους, τα ιδανικά τους, την αντιμετώπιση της ζωής, το μέλλον τους.

Δεν είμαι ο ειδικός, η ενασχόλησή μου όμως τόσα χρόνια με την εκπαίδευση και την αγωγή των νέων μου δίνουν την δυνατότητα να διατυπώσω κάποιες απόψεις πάνω στο θέμα αυτό.

Ακούμε συχνά κάποιους, ιδίως μεγάλους σε ηλικία, να λένε: «Πάει η νεολαία, χάλασε, πάει κατά διαβόλου».

Λάθος μεγάλο. Είναι θέμα οπτικής γωνίας που βλέπει ο καθένας την πορεία στη ζωή. Άλλιώς τα βλέπουν οι νέοι, άλλιώς οι μεγάλοι.

Οι νέοι ζουν την εποχή τους, ζουν την ηλικία τους, αυτά που έζησαν κι αυτοί που σήμερα τους κατακρίνουν.

Οι μεγάλοι ζουν στο δικό τους κόσμο. Ζουν με τις δικές τους αντιλήψεις. Πιστεύουν ότι αυτοί μόνο ξέρουν, ποιο είναι το σωστό.

Πιστεύουν ότι έγιναν σοφοί, ότι έχουν πείρα από τη ζωή, ότι έχουν καθήκον να επαναφέρουν τους νέους στο σωστό δρόμο, αυτό βέβαια που οι ίδιοι θεωρούν σωστό.

Οι νέοι όμως; Δεν έχουν δικαίωμα στη ζωή; Δεν έχουν δικαίωμα να ζήσουν την εποχή τους; Δεν έχουν δικαίωμα στο ντύσιμό τους, στη μουσική που αγαπούν, στις θρησκευτικές, τις πολιτικές αντιλήψεις;

Πρέπει να τους βάλουμε ταμπού, να τους φορτώσουμε προκαταλήψεις; Δεν έχουν δικαίωμα να χρησιμοποιήσουν τις δυνάμεις τους για να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες της ζωής;

Στο κάτω κάτω αυτοί είναι που θα ζήσουν τη ζωή, αυτοί είναι που θα της βάλουν καλούπια, που θα της βάλουν κανόνες, που θα της βάλουν σκοπούς. Με τον αγώνα τους θα αποκτήσουν κι αυτοί πείρα, θα ζυμωθούν με τη ζωή, θα βρουν μόνοι τους ποιο είναι το συμφέρον τους.

Και είναι σίγουρο πως πολλοί νέοι βρήκαν το δρόμο τους, πέτυχαν στη ζωή έστω κι αν αντιμετώπισαν δυσκολίες, έστω κι αν συγκρούστηκαν με τους μεγάλους.

Απόκτησαν πείρα με τον αγώνα τους, δυνάμωσαν το χαρακτήρα τους. Πάλεψαν. Νίκησαν. Υπάρχουν βέβαια και κάποιοι που δεν τα κατάφεραν. Λύγισαν στις αντιξότητες. Υπέκυψαν στους πειρασμούς της ζωής, δεν έμειναν σταθεροί στην αρχική τους πορεία, λοξοδρόμησαν, χάθηκαν. Τι κάνουμε λοιπόν τότε; Θα μείνουμε απαθείς; Όχι βέβαια.

Τότε έχουμε και εμείς κάποιο λόγο.
Όχι όμως με τιμωρίες, όχι με καταναγκασμούς, όχι με αυστηρότητα.
Με πραότητα, με συμπόνια, με κατανόηση, με περίσκεψη.
Ο λόγος μας δεν πρέπει να είναι μαχαιριά, πρέπει να είναι βάλσαμο στις πληγές τους. Το χέρι μας να είναι ζεστό, η αγκαλιά μας ορθάνοικτη.
Και για να έχει αποτέλεσμα η παρέμβασή μας πρέπει πρώτα να κάνουμε την αυτοκριτική μας.
Να διορθώσουμε πρώτα τον εαυτό μας.
Να γίνουμε πειστικά παραδείγματα γι' αυτούς.
Να καλλιεργήσουμε τη φιλία, την αλληλεγγύη, την ανιδιοτέλεια.
Να αποβάλουμε το μίσος, τη χαιρεκακία.
Να ζεστάνουμε τις καρδιές μας μέσα στην οικογένεια.
Να μη δώσουμε το δικαίωμα να μας πουν «δάσκαλε που δίδασκες...».
Ας αγκαλιάσουμε λοιπόν τους νέους.
Ας τους ενθαρρύνουμε στις προσπάθειες τους, στον αγώνα τους.
Ας πάμε κι εμείς λίγο κοντά τους.
Ας τους ακολουθήσουμε στην πορεία τους προς τα εμπρός.
Οι νέοι είναι η Άνοιξη της Ζωής.
Η Ζωή ανήκει σ' αυτούς. Ας τους σεβαστούμε.
Δε χρειάζεται να είμαστε πάντα επικριτικοί.

N. Δ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Γονείς και ωαδιά (στις τα γώνιες φωνήν είχε...)

1) Ένας μεγαλοκτηνοτρόφος είχε πρόβατα πολλά.

Ήταν η εποχή που και τα ζώα είχαν φωνή, είχαν συνείδηση και αγαπούσαν να είναι ελεύθερα. Έλεγαν στον τσοπάνη:

Άφησέ μας να φύγουμε, να πάμε πέρα στα λιβάδια, να ζήσουμε μόνα μας, ελεύθερα.

Ο τσοπάνης τους έλεγε: Πού θα πάτε; Έξω και μόνα σας θα πεθάνετε από την πείνα ή θα σας φάνε οι λύκοι.

Ένα όμως από αυτά είχε λόγο ρήτορα, είχε πειθώ, και κατάφερε να πείσει τα πρόβατα να δραπετεύσουν. Και το πέτυχαν.

Οι τσοπάνοι συζητούν για την κατάσταση που δημιουργήθηκε.

Λέει ο ένας: Δύστυχα πρόβατα, να ξέρατε τι σας περιμένει έξω από το μαντρί, πείνα, δίψα, λύκοι, ο θάνατός σας.

Και ο γεροντότερος: Αλήθεια, τι θα απογίνουν τα πρόβατα χωρίς εμάς; Εμείς τα οδηγούσαμε σωστά στην τροφή, στο νερό, διώχναμε τους λύκους, τα προστατεύαμε. Άλλα το χειρότερο είναι:

Τι θα γίνουμε εμείς χωρίς αυτά;

2) Κάποτε μια αλεπού μπήκε σ' ένα κοτέτσι, βρήκε μια πάπια που κλωσσούσε τα' αβγά της και την έφαγε. Τα αβγά έμειναν εκεί.

Μια περαστική κότα, όταν είδε τα αβγά, από μητρικό ένστικο, έκατσε και τα κλώσσησε. Και βγήκαν φυσικά παπάκια.

Δεν την πείραξε καθόλου. Κάθε μέρα τα έβαζε στη σειρά, σκάλιζε με το ράμφος της τη γη, έβρισκε σκουλήκια, σπόρους και τα τάιζε.

Μια μέρα όπως τα πήγαινε βόλτα σ' ένα λιβάδι, βρέθηκαν μπροστά σε μια λίμνη. Τα παπάκια όρμησαν στη λίμνη και άρχισαν να κολυμπούν χαρούμενα. Ήταν φυσικό. Η μαμά-κότα τρελάθηκε από το φόβο της. Θα πνιγούν. Βάζει τις φωνές. Ζητάει βοήθεια. Την ακούει ένας κόκορας και τρέχει κοντά της. Τι τρέχει, της λέει. Να, τα παιδιά μου είναι μέσα στη λίμνη, θα πνιγούν.

Κι ο κόκορας: Δεν μπορεί να έχεις εμπιστοσύνη στους νέους, είναι άμυαλοι. Δεν ακούνε τους γονείς, δεν ακούνε τους μεγαλύτερους.

Ένα παπάκι που εκείνη τη στιγμή έβγαινε από το νερό και τίναζε τα φτερά του άκουσε τον κόκορα, γυρίζει και του λέει:

Μη ρίχνετε το φταίξιμο σ' εμάς για τις δικές σας αδυναμίες.

Δεν μπορείτε να δείτε την αλήθεια απ' τη θέση που βρίσκεστε.

Ελάτε στη θέση μας, γίνεται κι εσείς παπάκια και τότε θα δείτε, θα κολυμπάμε όλοι μαζί στη λίμνη.

Η γιορτή της μάνας

(γιορτάζεται στις αρχές του Μάη)

Αρχές του Μάη δυο γιορτές, η μια κοντά στην Άλλη.
Η μια γιορτή είναι Πασχαλιά κι η άλλη η γιορτή της μάνας.
Αυτό σκέφτηκα και εγώ και είπα να γράψω, έστω και με το
φτωχό μου λεξιλόγιο, κάτι για τη γιορτή της...

Και το Χριστό μάνα τον γέννησε και έτσι φέτος θα τη γιορτάσουμε μαζί¹ του, μαζί με την ανάστασή του...

Αυτή τη μέρα, κάθε χρόνο, η παγκόσμια κοινωνία αποδίδει φόρο τιμής
στη μάνα. Το ιερό σύμβολο της αγάπης, της αφοσίωσης και της θυσίας σε
αναγνώριση των όσων αυτή προσφέρει στα παιδιά της, στην οικογένεια,
στην κοινωνία, στην ανθρωπότητα ολόκληρη.

Αυτή η αγάπη για τη μάνα δεν έχει μέτρο, δεν έχει όριο, είναι απέραντη
όπως και η αγάπη της για τα παιδιά της είναι χωρίς όριο, χωρίς τέλος.
Στη μάνα ο Θεός ανέθεσε το ιερό καθήκον να γίνει το φυτώριο της ζωής,
να φιλοξενήσει στα σπλάχνα της ό,τι ιερότερο υπάρχει στον κόσμο, τη
θεία φροντίδα να γεννά με πόνους και να ανατρέφει με πίκρες, με
στερήσεις και θυσίες αλλά και με περισσή στοργή και αυτοθυσία τα
παιδιά της.

Ο θησαυρός της κάθε μάνας είναι τα παιδιά της.

Αυτά είναι τα στολίδια της. Αυτά την ομορφαίνουν και την υψώνουν.
Για αυτήν τα παιδιά της είναι ο κόσμος ολόκληρος.

Σε αυτά ανήκει και για αυτά ζει.

«Δική μου ξέχωρη από σας ζωή δεν έχω, ξωπίσω σας με τη δική σας
συλλογή, σαν ίσκιος στα παιδιά μου τρέχω».

Την αγκαλιά της αναζητούμε σε χαρά και σε λύπη, σ' αυτήν τρέχουμε,
αυτή μας νοιώθει όσο κανένας άλλος.

Στο κρεβάτι του πόνου όλοι μάνα φωνάζουν ακόμα και ο τραυματισμένος
στη φρίκη του πολέμου τη μάνα του φωνάζει για ν' απαλύνει τον πόνο του.
Στα ξένα τη μάνα του θυμάται κι ο ξενιτεμένος και τ' όνομά της γίνεται:
«Στη λησμονιά του βάλσαμο, στον πόνο του σιρόπι».

Στο φόβο μας, στην απελπισία μας, σε ποιον δεν έλειψε η φροντίδα της,
η αγκαλιά της και η δύναμη της παρηγοριάς της!

Όσοι από μικροί ορφάνεψαν μόνο εκείνοι ξέρουν πόσο βαρύς είναι ο
καημός του χαμού της μάνας.

Οι μάνες έχουν μεγάλη ευθύνη να δώσουν στην κοινωνία άτομα υγιή και
ηθικά ολοκληρωμένα, τίμιους άνδρες και ενάρετες θυγατέρες για να
συμβάλουν στην πρόοδό της. Στην αγκαλιά της ζέστανε αγίους, μάρτυρες,
ήρωες και μεγάλα πνεύματα και τα στήθη της Μάνας Παναγίας θήλασαν
τον θεάνθρωπο Ιησού.

Στη μάνα λοιπόν, στη στοργη της και στις θυσίες της στηρίχτηκε ο κόσμος. Στην Ελλάδα η μάνα, η Ελληνίδα μάνα, πάνω και πέρα απ' όλες τις αξέες, υμνήθηκε όσο πουθενά, ίσως, αλλού στον κόσμο και αποτέλεσε το καλύτερο, το αγνότερο, το πιο ευωδιαστό λουλούδι μέσα στον μπαξέ της δημοτικής μας ποίησης όπως:

«Απ' όλα τα μυρωδικά, κάλλιο μυρίζει η μάνα».

Αυτή τη μέρα, όσοι έχουν ακόμα τη μάνα τους, να της κάνουν μια μεγάλη αγκαλιά και να της φιλήσουν τα κουρασμένα χέρια της.

Έτσι θα της αποδώσουν την τιμή που της αξίζει.

Και εγώ θα επισκεφτώ σήμερα τη μάνα μου, κάπου εδώ κοντά την έχω, πίσω στην Αλαταριά, αναπαύεται αγκαλιά με τον γέροντά της στο κοιμητήριο... Θα πάω να τη χαιδέψω λιγάκι, θα της πω και κάνα αστείο από τα παλιά, θα της ανάψω κεράκι και θα προσευχηθώ για την ανάπαιση της ψυχούλας της...

Παρακάτω διάλεξα για σας, δύο νανουρίσματα της μάνας ένα για το γιο και ένα για την κόρη της από τη συλλογή Δημοτικών Τραγουδιών του Ν. Πολίτου:

Χήνα μου ἀπῆωσ' τα φτερά να πλύνω του παιδιού μου,
αἵτε μου τα φτερούγια σου ν' απλώσω τ' αγοριού μου
κι εσύ απόδνι μου γηυκό στην κούνια να καθίσεις,
με τη γηυκιά σου τη φωνή να μου το νανουρίσεις
και σαν το δεις να κοιμηθεί, τα μάτια του να κλείσεις
τρέξε τον ύπνο φώναξε να μου το σεργιανίσει.

Εᾶν ύπνε και πάρε το και παν' το στα περβόλια,
και γέμισε τους κόρφους του τριαντάφυλλα και ρόδα.
Τα ρόδα να 'ν' της μάνας του και τ' άνθη του κυρού του
και τα χρυσά τριαντάφυλλα θε να 'ναι του νονού του.

Κοιμήσου αστρί, κοιμήσου αυγή, κοιμήσου νιο φεγγάρι,
κοιμήσου, που να σε χαρεί ο νιος που θα σε πάρει.

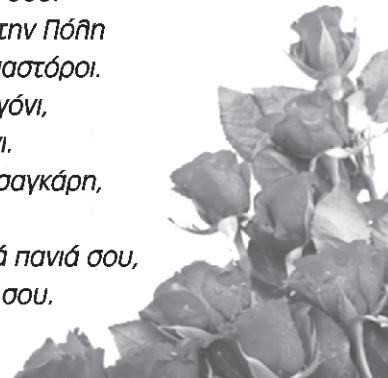
Κοιμήσου, που παράγγειλα στην Πόλη τα χρυσά σου,
στη Βενετία τα ρούχα σου και τα διαμαντικά σου.

Κοιμήσου, που σου ράβουνε το πάπλωμα στην Πόλη
και που σου το τελειώνουνε σαράντα δυο μαστόρι.

Στη μέση βάνουν τον αϊτό, στην άκρη το παγόνι,
νάνι του ρήγα το παιδί, του βασιλιά τ' αγγόνι.

Κοιμήσου και παράγγειλα παπούτσια στον τσαγκάρη,
να σου τα κάνει κόκκινα με το μαργαριτάρι.

Κοιμήσου μες στην κούνια σου και στα παχιά πανιά σου,
κι η Παναγιά η Δέσποινα να είναι συντροφιά σου.

Máva

Είναι ακόμα μικρό, δε γνώρισε τον κόσμο,
ζει στον δικό του κόσμο, σαν αγγελιούδι πέει ολαός
και κοιμάται, κοιμάται ξένοιαστο στην αγκαλιά της μάνας του.
Στα χείλη του ανθεί κάποιο χαμόγελο,
δεν έχει σχέση με τον κόσμο γύρω του,
είναι άληθος ο δικός του κόσμος.

Τινάζει τα χεράκια του, τα ποδαράκια του
είναι ξεσκέπαστα και κρύο γύρω του.
Ασυνείδητη κίνηση, ένστικτο φυσικό
τη ζέστη επιζητεί και δεν τη βρίσκει.
Δίπλα όμως η μάνα. Φρουρός άγρυπνος
βλέπει κινήσεις του, ανησυχεί,
δεν έχει τα μέσα να το ζεστάνει.
΄Η έχει; Και φυσικά έχει.

΄Εχει τη ζεστή αγκαλιά της και το σφίγγει μέσα της.
΄Εχει τη ζακέτα της, αυτή, αυτή δεν κρυώνει,
προέχει το παιδί, Τη βγάζει το σκεπάζει.
Το κοιτάζει με κάποια αγαλλίαση
κι αυτό της ανταποδίδει τη στοργή.
΄Ενα μειδίαμα και πάθι στα χείλη του.
Αυτή είναι η μάνα. Τι χρώμα έχει;
΄Εχει σημασία αν είναι πλευκή ή μαύρη;
Αυτή είναι η μάνα του, η ίδια, ό,τι και να' vai:
τρυφερή, γεμάτη αυταπάρνηση, η μάνα - θυσία.
Το παιδί παν' απ' όλα.
Το θέμα ίσως συνιθισμένο, όμως μοναναδικό.

N. Δ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Μάνα Τζουμερκιώτισσα χαροκαμένη

Στα τζουμερκιώτικα χωριά
εκεί στ' αμπελοχώρι
μια μάνα διαβούλογυρνά
γυρεύοντας την κόρη

Η κόρη έχει χρόνους δυο
που είναι πεθαμένη
μα όσο κι αν την έκλιαψε
δεν είναι χορταμένη.

Είναι Γενάρης παγερός
κι είν' ο αέρας κρύος
μα εκείνη αλλαφροντύθηκε
σιαλούτιασε* τελείως.

Τά 'χει χαμένα τα μυαλά
κι άλλες φορές την ψάχνει
μα δείχνει ετούτη η φορά
να'ναι η τελευταία.

Κι ο γέροντας στον καφενέ
κρατάει το ρακογυάπι
και της φωνάζει από μακριά
για πού τραβάς και πάθι.

Μα η μάνα βγάζει ένα πιγμό
και πίσω της δεν κάνει
τραβάει τάχα στο γκρεμό
ή μήπως στο ποτάμι;

Χάθηκε μέσα στα κλαριά
μέσα στο ξεροβόρι
γιατ' ήταν μάνα με καρδιά
μάνα απ' τα' αμπελοχώρι.

Πήγε να βρει την κόρη της
να'ναι στο ίδιο στρώμα
κι όπου έσταξε το δάκρυ της
μοσχοβούλάι το χώμα.

*Τρελάθηκε

ΔΗΜ. ΜΠΟΧΤΗΣ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΑ

Το χθες και το σήμερα

Ο θεσμός του πανηγυριού δεν είναι σημερινό φαινόμενο. Ήδη από αρχαιοτάτων χρόνων οι Έλληνες όπου κι αν βρισκόταν, την ημέρα αυτή του «πανηγυριού» θα συγκεντρώνονταν σ' ένα συγκεκριμένο χώρο και χρόνο και θα λάβαιναν μέρος στις καθιερωμένες εκδηλώσεις.

Αυτό συμβαίνει και στη σημερινή εποχή.

Το πανηγύρι έγινε αναπόσπαστο μέρος της ζωής μας.

Ας ξεκινήσουμε από το χθες.

Η λέξη «πανήγυρις» - πανηγύρι είναι σύνθεση από το «πᾶν» και «ἀγέίρω» = συγκεντρώνω. Ήταν δηλαδή η «πανήγυρις» συγκέντρωση όλων σε κάποιο μέρος και για κάποιο συγκεκριμένο σκοπό.

Και συγκεκριμένα. Ήδη από τον 11^ο αι. π.Χ., όταν ολοκληρώθηκε η κάθιδος των Ελληνικών φύλων στον Ελλαδικό χώρο με την κάθιδο των Δωριέων, τα διάφορα φύλα (Αιολείς, Αχαιοί, Ίωνες, Δωριείς) εγκαταστάθηκαν σε συγκεκριμένο χώρο, χωρίς βέβαια να συγκροτούν κράτος, και επιδόθηκαν στις ασχολίες τους για να επιβιώσουν, στον καινούργιο τόπο, στην νέα τους πατρίδα.

Επειδή όμως το θρησκευτικό συναίσθημα, όχι μόνον των Ελλήνων (έτσι ονομάστηκαν ήδη από τους Ομηρικούς χρόνους όλοι οι κάτοικοι του Ελλαδικού χώρου, εκτός των άλλων ονομασιών που αναφέρονται) αλλά και όλων των ανθρώπων της αρχαιότητας ήταν έντονο, γι' αυτό και η πρώτη τους ενέργεια ήταν να χτίσουν ένα Ιερό προς τιμή κάποιου Θεού, που λάτρευαν ιδιαίτερα, να συγκεντρώνονται στο Ιερό αυτό σε συγκεκριμένο χώρο και να προσφέρουν θυσίες στο Θεό τους. Οι θρησκευτικές αυτές εκδηλώσεις συνοδεύονταν συνήθως και από ψυχαγωγικές εκδηλώσεις και από έκθεση διαφόρων εμπορευμάτων. Έτσι στο Ελλαδικό χώρο με την πάροδο των χρόνων δημιουργήθηκαν θρησκευτικά κέντρα που κάποια μάλιστα πήραν πανελλήνιο χαρακτήρα (Ολύμπια, Πύθια, Ισθμια, Νέμεα, Παναθήναια κ.α.). Σ' αυτά τα ιερά γίνονταν, εκτός από τις θυσίες και τις διάφορες ιεροτελεστίες προς το τιμώμενο Θεό, και αθλητικοί, μουσικοί και ποιητικοί αγώνες.

Σε άλλα γίνονταν ειδικές ιεροτελεστίες (Διονύσια, Θεσμοφόρια). Έτσι οι αρχαίες «πανηγύρεις» κατέληξαν να είναι συγχρόνως συγκεντρώσεις θρησκευτικές, πολιτιστικές, ψυχαγωγικές και εμπορικές. Το 495 μ.Χ. ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος ο Μέγας, για να κατακτήσει τον Χριστιανισμό βασική θρησκεία του Ανατολικού τμήματος του κράτους, με διάταγμα, κατάργησε ό,τι ειδωλολατρικό υπήρχε στο χώρο αυτό.

'Ετσι, εκτός από τα Μαντεία, καταργήθηκαν και οι Ολυμπιακοί Αγώνες καθώς και άλλες εορτές (Πύθια, Νέμεα, Ίσθια κλπ) και μαζί και οι «πανηγύρεις» στους χώρους αυτούς.

'Έκτοτε και καθ' όλων τη ζωή της Βυζαντινής αυτοκρατορίας δε συναντάμε σε λατρευτικά κέντρα πανηγυρικές εκδηλώσεις.

Με την υποταγή μάλιστα στους Τουρκούς έσβησαν. Τα λίγα όμως θρησκευτικά προνόμια που είχαν οι Έλληνες επί Τουρκοκρατίας και η ανάγκη σύσφιξης του Ελληνισμού και Χριστιανισμού και στη συνέχεια η ανάγκη επικοινωνίας για εθνικούς σκοπούς οδήγησαν στην αναβίωση των πανηγυρικών εκδηλώσεων.

Με την πάροδο των χρόνων ο Ελλαδικός χώρος γνώρισε περιπέτειες που τάραξαν την κοινωνική του ζωή. Παρά όμως τις περιπέτειες αυτές ο θεσμός των πανηγυριών κατάφερε να επιβιώσει και ιδιαίτερα σε ορεινές και απομονωμένες κοινωνίες, όπου η ζωή ήταν πολύ πιο δύσκολη και η ψυχαγωγία των ανθρώπων σχεδόν ανύπαρκτη.

Στην περίοδο της Τουρκοκρατίας λοιπόν ο θεσμός αυτός έγινε αναγκαίος και για λόγους θρησκευτικούς αλλά και εθνικούς.

Και έτσι ο θεσμός αυτός σημαντική θέση στη ζωή των ανθρώπων, ειδικά των περιοχών αυτών, κατάφερε να επιβιώσει και να παίρνει σήμερα ιδιαίτερο χαρακτήρα και λαμπρότητα.

Πριν από λίγα χρόνια, οι άνδρες που αναγκάζονταν να φεύγουν απ' τα χωριά για να εργαστούν, τις ημέρες του πανηγυριού επιδίωκαν να βρίσκονται στα χωριά τους. Γυναίκες, κορίτσια και αγόρια, ειδικά κάποιας ηλικίας, περίμεναν πότε να έρθει το πανηγύρι.

Μια καλή εμφάνιση βέβαια ήταν απαραίτητη.

Η συμμετοχή στις θρησκευτικές τελετές ήταν μοναδική.

Το φαγοπότι και το γλέντι ανεπανάληπτα.

Αχ αυτός ο χορός στην πλατεία του χωριού! Όνειρο ολόκληρης χρονιάς για κάποιους, ευκαιρία να ξεσκάσουν για άλλους.

Και να και κάποια συνοικέσια, και κάποιοι γάμοι.

Γίνονταν κι αυτά εκδηλώσεις των ημερών αυτών.

Αλλά και το σήμερα δε βρίσκεται μακριά από το πνεύμα αυτό.

Πήραν βέβαια τα πανηγύρια σήμερα περισσότερο ψυχαγωγικό χαρακτήρα. Η συμμετοχή όμως των ανθρώπων είναι εξαιρετική.

Διαπιστώνουμε λοιπόν μια σπάνια χρονική αντοχή του θεσμού αυτού και μια σημερινή παρουσία στη ζωή μας που κάνει το θεσμό του πανηγυριού αναπόσπαστο στοιχείο της ζωής, ειδικά των χωριών της πατρίδας μας. Το γιατί, φαντάζομαι, όλοι το καταλαβαίνουμε.

Κατ' αρχήν οι άνθρωποι των χωριών έχουν πιο έντονο το θρησκευτικό συναίσθημα και τιμούν κάποιον Άγιο, που συνήθως είναι και ο Πολιούχος Άγιος. Παράλληλα όμως είναι πιο σφιχτά δεμένοι με τις παραδόσεις που τις θεωρούν μέρος της ζωής τους. Το γεγονός δε ότι δεν έχουν άλλες ευκαιρίες για ψυχαγωγία, το πανηγύρι είναι διέξοδος, μοναδική σχεδόν γι' αυτούς.

Όσοι δε βρίσκονται μακριά από το χωριό τους, βλέπουν ότι είναι μια καλή ευκαιρία να το επισκεφτούν, να ξαναδούν συγγενικά πρόσωπα, να χαρούν και να γλεντήσουν μαζί τους και να γυρίσουν λίγο την μνήμη τους σε κάποια χρόνια που έζησαν στον τόπο αυτό.

Και έτσι τις μέρες αυτές τα χωριά σφύζουν από ζωή.

Όλοι μας λοιπόν βλέπουμε την αναγκαιότητα της επιβίωσης του θεσμού αυτού. Φανταστείτε τη ζωή των ανθρώπων αυτών.

Κάθε μέρα αγώνας για τη ζωή, χωρίς ανάπauση, χωρίς ανάσα. Για τους ηλικιωμένους μονοτονία. Ένα ραδιόφωνο ή μια τηλεόραση είναι τα μόνα μέσα, τα οποία γεμίζουν τη ζωή ή τους ψυχαγωγούν. Βίος όμως ανεόρταστος, μακρά οδός απανδόκευτος.

Αποτέλεσμα: Ανία, μελαγχολία. Το ξέρουν αυτό οι άνθρωποι, γι' αυτό επινόησαν τις γιορτές και τις αργίες.

Ο Περικλής, στον επιτάφιο λόγο του, λέγει: «*Kαὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ ἐπορισάμεθα, αγῶσι μὴν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες ...»*

Θουκυδίδης Β' 38.

Σήμερα ειδικά, που οι συνθήκες της ζωής μας έχουν αλλάξει, που ο άνθρωπος έχει κλειστεί στον εαυτό του, στα προβλήματά του, που η επιβίωσή του καθίσταται όλο και πιο δύσκολη, που η παγκοσμιότητα θέλει να πνίξει τον άνθρωπο, θέλει να τον αποκόψει από τις ρίζες του για να είναι εύκολη λεία στους σκοπούς της, είναι επιτακτική ανάγκη να προστατέψουμε το θεσμό αυτό.

Έχει ιδιαίτερη αξία για την ζωή μας.

Ειδικά οι νέοι, που πιο εύκολα παρασύρονται από τις σύγχρονες σειρήνες, οποιασδήποτε μορφής, που η ζωή τους γίνονται όλο και πιο δύσκολη, ας το λάβουν σοβαρά υπ' όψη και ας μη ασπάζονται αυτά που άλλοι για κάποιους λόγους είναι αντίθετοι και λοιδορούν το θεσμό αυτό.

Αλλά και όλοι μαζί ας διατυμπανίσουμε με την παρουσία μας και με τη συμμετοχή μας ότι ζούμε στο χώρο μας, ότι μας τρέφουν οι ρίζες μας, και ότι δε θα αποκόψουμε από το δεντρό αυτό, που λέγεται πανηγύρι, ούτε ένα κλωναράκι, θα συνεχίσουμε δε να συγκεντρωνόμαστε στο χωριό μας και θα διασκεδάζουμε με όλους τους συγχωριανούς μας φιλικά και αγαπημένα.

N. Δ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΠΑΝΕΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΕΛΚΥΣΤΙΚΗ Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΑΜΠΕΛΟΧΩΡΙΟΥ (ΣΚΛΟΥΠΟΥ)

Σε παλαιότερα περιοδικά είχα γράψει για διάφορα εθίματα του χωριού μας, για τα' αμπέλια, τα Χριστούγεννα κ.λπ. Γράφοντας όμως διαπίστωσα, πως μικρά και ξεκομμένα κομμάτια, δε μετέφεραν την πραγματική εικόνα της φύσης του χωριού μας και γενικά τη ζωή των ντόπιων κατοίκων ή των επισκεπτών του χωριού μας.

Για ν' απολαύσει ο ξένος επισκέπτης αυτά που γράφω παρακάτω δεν είναι καθόλου υπερβολές, αρκεί να πάει στο χωριό να μείνει λίγες μέρες στον ξενώνα του χωριού μας, για να διαπιστώσει από μόνος του την ξεχωριστή ομορφιά της φύσης του.

Είναι πράγματι ελκυστική και πανέμορφη η φύση του χωριού μας.

Αυτό διαπιστώνεται καθημερινά, τόσο από τους ντόπιους του χωριού μας, όσο κι από τους ξένους επισκέπτες, που έχουν περάσει απ' εκεί να μιλάνε με τα καλύτερα λόγια, για την ομορφιά της φύσης, την ορατότητα, το συγκεκριμένο και πεντακάθαρο χωριό μας.

Είναι γεγονός, το πρωινό αεράκι, η καθαρή φύση, η ηρεμία και η συχία, αρχίζει απ' το πρωί, συνεχίζεται όλη μέρα και μάλιστα το βραδάκι είναι εξίσου προκλητικό και δροσερό. Ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες, που η ζέστη στις πόλεις λιώνει την άσφαλτο.

Ο ξένος επισκέπτης βγαίνοντας το πρωί απ' τον ξενώνα, αγναντεύει απέναντι του τα ψηλά βουνά των Τζουμέρκων και της Στρογγούλας, άλλοτε χιονισμένα κι άλλοτε πεντακάθαρα.

Το μάτι του πέφτει στη μεγάλη κοιλάδα του Καλαρρύτικου παραποτάμου που συγκεντρώνει τα νερά απ' τις πηγές των βουνών αυτών. Βουίζοντας κι αγκομαχώντας μεταφέρει τα νερά μέσω της Χαράδρας Αμπελοχωρίου - Χουλιαράδων στη σμίη του ποταμού Αράχθου.

Απέναντι του τα καταπράσινα αμπέλια, τα δασωμένα Ανήλια ενωμένα με τα πεύκα του Αηλιά.

Τα βλέπει τόσο καθαρά, που νομίζει ότι είναι ανάγλυφα και μπορεί να τ' ακουμπήσει με το χέρι του.

Το μάτι και το αυτί του δε χορταίνει να βλέπει και να ακούει.

Για ώρες ολόκληρες μπορεί ν' αφαιρεθεί και ν' απολαύσει οπτικά και ακουστικά αυτές τις σπάνιες ομορφιές. Πάνω στην αφοσίωσή του, απολαμβάνοντας τη θαυμάσια αυτή φύση, ακούγεται το κελάρηδημα των πουλιών, η λαλιά του κούκου, ο ήχος των κουδουνιών απ' τα γίδια του τσέλιγκα Κώστα.

Όλα αυτά μαζί συνθέτουν πραγματικές ατέλειωτες κι αρμονικές μελωδίες, που του προσφέρει απλόχερα η φύση του χωριού μας.

Νωρίς-νωρίς η υπερσύγχρονη πεντακάθαρη και πολυετής καφετέρια του χωριού μας, δέχεται τους μόνιμους συνταξιούχους και παραθεριστές για το πρώτο καφέ τους. Αμέσως μετά στο έργο τους τα ζευγάρια του ταβλιού και της μπερίμπας.

Κατά το μεσημέρι ακολουθούν τα τσιπουράκια με τον εκλεκτό μεζέ, αρχίζοντας τις ήρεμες συζητήσεις, ώσπου να πάει δύο η ώρα για τη μεσημβρινή ανάπauλa.

Οι γυναίκες, αφού και αυτές τελειώσουν τις λίγες δουλειές του σπιτιού, κάνουν μια περιοδεία στη γειτονιά για καφέ και για ν' αλλάξουν με τη γειτόνισσα κάποια νέα. Επιστρέφουν στο σπίτι τους για να μαζέψουν τα φρούτα, τα λαχανικά και να ποτίσουν τους κήπους.

Το απόγευμα δεύτερη μάχη οι άνδρες στην καφετέρια, ενώ οι γυναίκες απολαμβάνουν τη δική τους βόλτα μέχρι τη Γούλα. Τα δε βράδια ή από νωρίς στα σπίτια ή στην καφετέρια για κάποιο μεζέ που είναι ιδιαίτερα νόστιμος.

Οι μερακλήδες βέβαια θα ρίξουν κι ένα χορό και θα επιστρέψουν στο σπίτι τους.

Όμως, η ησυχία και η όμορφη αυτή καθημερινότητα των ντόπιων, διακόπτεται τα Σαββατοκύριακα, που το χωριό γεμίζει από επισκέπτες, συγχωριανούς ή ξένους.

Την Κυριακή μετά την εκκλησία, σύσσωμοι άνδρες και γυναίκες κατευθύνονται στην καφετέρια για τον πρώτο καφέ τους, για να μάθουν τα νέα από τους Γιαννιώτες, που ήρθαν το Σαββατοκύριακο.

Την Κυριακή το απόγευμα κι αφού εξαντλήσουν όλα τα περιθώρια του χρόνου, αναχωρούν για την επιστροφή τους στον τόπο της κατοικίας τους. Τελειώνοντας τα γραφόμενά μου και για ν' απολαύσετε αυτά που σας που σας περιέγραψα πρέπει να επισκεφτείτε και να ζήσετε έστω και λίγο στο χωριό.

Μόνο τότε θα διαπιστώσετε πως η περιγραφή μου αυτή υστερεί κατά πολύ της πραγματικότητας.

Γιάννης Χρ. Σπύρου

Οι ξυλοκόποι κι η βαλανιδιά

Σκίζαν ξυλάδες τη γριά βαλανιδιά
με σφήνες απ' τον ίδιο τον κορμό της
κι' είπε η δόλια τον πικρό καημό της:
“ Δεν μου πικραίνει τόσο την καρδιά
τ' άγριο τσεκούρι που με ξάπλωσε κομμένο,
μα τα δικά μου τα κλαδιά
- είπεν η γριά βαλανιδιά -
οι σφήνες, τα ίδια μου παιδιά,
έχουν την δόλια μου καρδιά
φαρμακωμένη”...

(Απόδοση: Λέανδρος Παπαβρανούσης)

Από τα ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ του 1943 - 44.
Ένας μύθος του Αισώπου μπορούσε να περάσει
- και πέρασε από την Γερμανική λογοκρισία. -
Όσοι τα διάβασαν όμως κατάλαβαν τότε ότι η
γριά βαλανιδιά του μύθου ήταν η σκλαβωμένη
Ελλάδα που καταριόταν τα ανάξια τέκνα της,
τους συνεργάτες των κατακτητών ...

Για την παρουσίαση Θαν. Πατσούρας

ΑΜΠΕΛΩΧΩΡΙ

Τόσο συνηδισμένο μα συνάμα και τόσο μοναδικό!

Παρατηρώντας το χάρτη της Ελλάδος διαπιστώνει κανείς πως πολλά χωριά έχουν το ίδιο όνομα.

Επί παραδείγματι θα συναντήσουμε Καστανιά και στη Βέροια και στην Κόρινθο και στα Τρίκαλα, Ελεούσα και στα Γιάννενα και στη Ρόδο.

Το ίδιο συμβαίνει και με το όνομα του χωριού μας «Αμπελοχώρι», καθώς η πατρίδα μας είχε και έχει άφθονες καλλιέργειες αμπελιών.

Απόδειξη αυτού είναι οι πολλές αναφορές που γίνονται σε διάφορα κείμενα -πεζά ή ποιητικά επώνυμων λογοτεχνών και ανώνυμων λαϊκών δημιουργών. Ποιος δεν θυμάται το παιδικό ποιηματάκι του Ζ. Παπαντωνίου: «Τσιριτρό»: «Σε μια ρώγα από σταφύλι έπεσαν οκτώ σπουργίτες και τρωγόπιναν οι φίλοι» «Κυρά των Αμπελιών, ονομάζει ο Γ. Ρίτσος μια συλλογή του.

Το αμπέλι και το κρασί, σύμβολα της διονυσιακής λατρείας, έχουν ξεχωριστή θέση στο ποίημα και η Κυρά των Αμπελιών, ντυμένη μ' αμπελόφυλλα, είναι άλλοτε η Παναγία, άλλοτε η Ελλάδα.

Ο Οδ. Ελύτης αναφερόμενος στη μορφολογία της Ελλάδος γράφει στο «Άξιον εστί»: «Αετόμορφα έχει ταψηλά βουνά στα ηφαίστεια τα κλήματα σειρά» Στο δημοτικό τραγούδι αναφέρεται συχνά το σταφύλι και το κρασί.

Ο άρρωστος στην ξενιτιά εύχεται «Να είχα νερό απ' τον τόπο μου και μήλο απ' τη μηλιά μου σταφύλι, ροδοστάφυλο απ' την κληματαριά μου...»

Το ότι το κλήμα φυτεύεται στις αυλές από παλιά φαίνεται και στο δημοτικό τραγούδι «Ο γυρισμός του ξενιτεμένου»: «Μηλιάν έχεις στην πόρτα σου και κλήμα στην αυλή σου κάνει σταφύλια ροζακιά και το κρασί του μέλι...»

Τόσες και τόσες αναφορές στο αμπέλι, στα κλήματα.

Στοιχεία συνυφασμένα με την ελληνική πραγματικότητα, την ίδια τη ζωή μας και γι' αυτό συνδεδεμένο με το όνομα πολλών χωριών.

Φαίνεται πως η παράδοση αυτή που αφορά στο αμπέλι - κλήμα από αρχαιοτάτων χρόνων (διονυσιακή λατρεία) ως τις μέρες μας, έδωσε αφορμή στο Ελληνικό κράτος να μετονομάζει κάποια χωριά θέλοντας να «εξοβελίσει» τα πιθανόν τούρκικης, βλάχικης ή σλάβικης προέλευσης ονόματα.

Στο χάρτη της Ελλάδος αναφέρονται τέσσερα, με το κοινό όνομα «Αμπελοχώρι», χωριά: Αμπελοχώρι Βοιωτίας¹, Αμπελοχώρι Ιωαννίνων, Αμπελοχώρι Καστοριάς² και Αμπελοχώρι Τρικάλων³. Το Αμπελοχώρι Βοιωτίας¹ είναι χωριό του νομού Βοιωτίας του δήμου Θηβαίων. Βρίσκεται δυτικά της Θήβας, χτισμένο ανάμεσα σε λόφους σε υψόμετρο 300 μέτρων.

Έχει πληθυσμό σύμφωνα με την απογραφή του 2001,324 κατοίκους.

Οι κάτοικοι του ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία, την αμπελουργία και την κτηνοτροφία. Μέχρι το 1927 ονομαζόταν Αμπελοσάλεσι οπότε και μετονομάστηκε σε Αμπελοχώρι.

Το Αμπελοχώρι Καστοριάς² είναι ορεινός οικισμός του νομού Καστοριάς (υψόμ. 670μ., 179 κάτοικοι βάσει της απογραφής του 2001. Βρίσκεται στο νότιο άκρο του νομού, 16 χλμ. νότια της πόλης της Καστοριάς. Υπάγεται διοικητικά στο δήμο Άργους Ορεστικού. Μέχρι το 1950 ονομαζόταν Μαρκοχώρι και μέχρι το 1927 ονομαζόταν Μαρκόβιανη. Σήμερα, το χωριό έχει περίπου 140 μόνιμους κατοίκους, με πολλούς Αμπελοχωρίτες να έχουν μεταναστεύσει στο εξωτερικό (ΗΠΑ, Γερμανία, Αυστραλία κ.α.). Οι κάτοικοι ασχολούνται κατά κύριο λόγο με την γεωργία.

Το Αμπελοχώρι Τρικάλων³ βρίσκεται σε απόσταση 49 χλμ. από την Καλαμπάκα, είναι μια μικρή κοινότητα γεωργοκτηνοτρόφων και συνταξιούχων, σε υψόμετρο 840 μ. Από την πλατεία του φαίνονται η Πεύκη και το Μαλακάσι.

Μέσα στο χωριό βρίσκεται η κατάγραφη εσωτερικά, εκκλησία της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Λίγο μακρύτερα είναι το εξωκλήσι του Προφήτη Ηλία.

Παλιά ονομαζόταν Μποροβίκι.

Από τα τέσσερα προαναφερθέντα χωριά μόνο της Βοιωτίας - ίσως γιατί βιοθά και η γεωγραφική του θέση - εξακολουθεί να είναι πράγματι αμπελοχώρι. Τα υπόλοιπα, μαζί και το δικό μας κυρίως, τύποις ονομάζονται έτσι.

Λίγοι είναι αυτοί που καλλιεργούν το αμπελάκι τους έξω απ' το χωριό, όχι προς βιοπορισμό αλλά για απασχόληση, για συντροφιά, και το κυριότερο, για να εξασφαλίσουν το κρασάκι της χρονιάς. Τα πεζούλια χάσκουν έρημα, χέρσα, μάρτυρες μιας παλιάς «εύφορης εποχής».

Στα περισσότερα σπίτια παλιά ή καινούργια οι κληματαριές - κρεβατίνες από αστρούδα, ζαμπέλα, αετονύχι στολίζουν τις αυλές, προσφέροντας συντροφιά τον ίσκιο τους στις νοικοκυρές που πίνουν το καφεδάκι τους τα πρωινά του καλοκαιριού. Ή δίνουν τη δυνατότητα στους παππούδες να βγάλουν το ρακί τους για τις κρύες νύχτες του χειμώνα.

Σταφύλια και αμπέλια ξυπνούν παιδικές μνήμες: Τον παππού, καλή του ώρα κει που βρίσκεται, με τα παντελόνια ανεβασμένα ως το γόνατο, με κάτασπρα τα πόδια του να πατάει τα σταφύλια στο πατητήρι, κι εμείς, τα παιδιά τον εκλιπαρούσαμε μήπως και μας αφήσει να δοκιμάσουμε κάτι σαν παιδικό παιχνίδι, γι' αυτόν ιεροτελεστία...

Ο κάτοικος του κάθε χωριού που αναφέρεται παραπάνω με το κοινό όνομα «Αμπελοχώρι» θεωρεί το δικό του χωριό μοναδικό, ζεχωριστό.

Το ίδιο πιστεύουμε και μείς οι Αμπελοχωρίτες, όπου κι αν βρισκόμαστε, για το δικό μας Αμπελοχώρι, το Σκλούπιο μας...

Γιατί είναι σαν το τριαντάφυλλο του μικρού πρίγκιπα στο έργο του A. De saint Exupery «Ο μικρός πρίγκιπας και η αλεπού». Γιατί είναι αυτό που μας έχει ημερώσει, γιατί είναι αυτό που το έχουμε ημερώσει, γιατί είναι αυτό με το οποίο έχουμε δημιουργήσει δεσμούς άρρηκτους.

- Τι πάει να πει ημερώσει; Ρωτά ο πρίγκιπας την αλεπού.

- Ημερώσει, σημαίνει να δημιουργείς δεσμούς, απαντά η αλεπού.

- «Να δημιουργείς δεσμούς;»

- Βέβαια, είπε η αλεπού. Για μένα δεν είσαι παρά ένα αγοράκι εντελώς όμοιο με άλλα εκατό χιλιάδες αγοράκια και δε σ' έχω ανάγκη.

Μήτε και συ μ' έχεις ανάγκη.

Για σένα δεν είμαι παρά μια αλεπού όμοια με εκατό χιλιάδες αλεπούδες.

Αν όμως με ημερώσεις, ο ένας θα έχει την ανάγκη του άλλου.

Για μένα θα είσαι εσύ μοναδικός στον κόσμο, για σένα θα είμαι εγώ μοναδική στον κόσμο.

Δε γνωρίζει κανείς παρά τα πράγματα που ημερώνει, είπε η αλεπού...

(Ο μικρός πρίγκιπας στο δικό του πλανήτη είχε ένα τριαντάφυλλο που του είπε πως ήταν ένα, μονάκριβο σ' ολόκληρο το σύμπαν.

Και να που τώρα αντικρύζει χιλιάδες τριαντάφυλλα σ' ένα μονάχα κήπο...

Σκέφτηκε «Νόμιζα πως ήμουν πλούσιος, γιατί είχα δικό μου ένα μοναδικό στον κόσμο λουλούδι και να που δεν είχα παρά ένα κοινό τριαντάφυλλο!»

Και πέφτοντας στο γρασίδι, έκλαψε. Τότε παρουσιάστηκε η αλεπού.

- Έλα να παίξεις μαζί μου, είπε ο πρίγκιπας, είμαι λυπημένος.

- Δε μπορώ, είπε η αλεπού, δε μ' έχουν ημερώσει...)

Και ο μικρός πρίγκιπας πήγε και ξαναείδε τα τριαντάφυλλα.

- Δε μοιάζετε καθόλου με το δικό μου. Εσείς δεν είστε τίποτα ακόμα.

Κανείς δε σας ημέρωσε και σεις κανένα δεν ημερώσατε... και συνεχίζει... είσαστε όμορφα, μα είστε άδεια. Δε μπορεί κάποιος να πεθάνει για χατίρι σας. Βέβαια ένας κοινός διαβάτης το δικό μου τριαντάφυλλο θα νόμιζε πως σας μοιάζει. Άλλα εκείνο έχει πιο πολύ σημασία απ' όλα εσάς μαζί.

Αφού είναι αυτό που πότισα, αφού είναι αυτό που έβαλα κάτω από τη γυάλα, αφού είναι αυτό που προστάτεψα, αφού είναι αυτό...το δικό μου τριαντάφυλλο.

Αφού είναι αυτό το δικό μας χωριό (οι συνειρμοί δημιουργούνται μόνοι τους...). Το Αμπελοχώρι μας, το Σκλούπτο μας, το ξεχωριστό, το μοναδικό, όσο κι αν μοιάζει συνηθισμένο, γιατί το έχουμε ημερώσει γιατί μας έχει ημερώσει, γιατί έχουμε δημιουργήσει δεσμούς...

- Αντίο είπε η αλεπού.

- Να το μυστικό μου. Είναι πολύ απλό.

- Μόνο με την καρδιά βλέπεις καλά. Την ουσία δεν τη βλέπουμε τα μάτια... «Κλείσε μέσα στην καρδιά σου το χωριό σου και θα αισθανθείς να λαχταρίζει μέσα σου κάθε είδος μεγαλείο...»

Αλωνβρέτ

Βιβλιογραφία: Α. Εξυπερύ: Ο μικρός πρίγκιπας και η αλεπού.

Γλάρου Κ.: Το αμπέλι και το κρασί στη Λογοτεχνία.

Ει Wikipedia.org/wiki/αμπέλι, Αμπελοχώρι.

Έχει ο καιρός γυρίσματα

ΔΙΗΓΗΜΑ

Κατερίνα, έλα γρήγορα να πας το φαΐ στον πατέρα σου, πέρασε η ώρα.
Ναι μαμά, έρχομαι, απάντησε η Κατερίνα. Έριξε μια τελευταία ματιά στον καθρέφτη γεμάτη φιλαρέσκεια, φόρεσε τα γυαλιά του ήλιου και το καπελάκι της, πήρε το καλαθάκι με το φαΐ και ξεκίνησε για τα χωράφια.

- Μη πας από την πλατεία, όλοι σε κοιτάζουν.

- Και τι με νοιάζει, ας κοιτάζουν όσο θέλουν.

Μοναχοκόρη η Κατερίνα, μόλις έκλεισε τα 17 της χρόνια.

Ο πατέρας της, ο Κώστας, μεγαλοκτηματίας.

Του έκαναν προξενιό τη Μαρία από το γειτονικό χωριό, μοναχοκόρη πλούσιου κτηματία. Αυτή 18 και ο Κώστας 30.

Ήταν πολύ όμορφη κοπέλα. Όλοι στο χωριό της την ήθελαν για νύφη. Αυτή όμως άλλον ήθελε, που ούτε ο πατέρας της, ούτε η μάνα της τον ήθελαν για γαμπρό.

Ήθελαν κάποιον πλούσιο και βρήκαν τον Κώστα. Όχι ότι δεν ήταν καλός ο Κώστας, δεν ήταν όμως ο έρωτάς της.

Απόκτησαν μια κόρη, την Κατερίνα.

Από μικρή την είχαν στα πούπουλα. Την μεγάλωσαν σα βασιλοπούλα.

Όταν τελείωσε το Δημοτικό στο χωριό, την έστειλαν στο Γυμνάσιο, που ήταν στο χωριό της μάνας της. Εκεί ήταν ήσυχοι.

Θα έμενε με τη γιαγιά της. Πήγε μόνο τρεις τάξεις στο Γυμνάσιο. Οι γονείς της τη σταμάτησαν. Έβλεπαν πως είχε ανάπτυξη και τρομερή ομορφιά.

- Καλύτερα στο σπίτι. Εκεί μπορεί να την τυλίξει κανένας αλήτης, έλεγε ο πατέρας. Και στο κάτω - κάτω αρκετά έμαθε. Δεν της χρειάζονται περισσότερα για να παντρευτεί. Έχει πίσω της αρκετά. Δύο χρόνια στο χωριό τώρα δεν κάνει τίποτε άλλο παρά χτενίζεται, στολίζεται, παίρνει το καλαθάκι με το φαγητό για τον πατέρα της και περνά προκλητικά απ' τη μέση του χωριού.

Της αρέσει να την κοιτάζουν και να τη θαυμάζουν.

Ο πατέρας αυτό το διάστημα έπρεπε να μένει συνέχεια στα χωράφια.

Ήταν ο μήνας της σοδειάς.

Πάνω από εκατό εργάτες είχε στη δούλεψή του.

Έπρεπε να είναι παρών.

Έτσι και σήμερα η Κατερίνα πήρε το δρόμο για τα χωράφια, και όπως πάντα απ' τη μέση του χωριού.

Το καφενείο ήταν γεμάτο. Γέλια, φωνές, ένα ακαθόριστο βουητό κυριαρχούσαν. Άλλοι έπαιζαν χαρτιά, άλλοι έπιναν ρακί, άλλοι συζητούσαν για τη σοδειά τους.

Ξαφνικά όλοι σώπασαν.

- Τι συμβαίνει; Ρώτησε ο Τάκης που έπαιζε χαρτιά με το Γιώργο.
- Η Κατερίνα.

Γύρισε ο Τάκης και κάρφωσε τα μάτια στην κορμοστασιά της και την ομορφιά της.

- 'Έλα, θα παίξεις; Σκούπισε πρώτα τα σάλια σου. Δεν είναι για τα μάτια σου. Αν ήταν θα στην έδιναν όταν τη ζήτησες.
- Ωραίο πλάσμα, το άτιμο, ακούστηκε μια άλλη φωνή.
- Έχει ο καιρός γυρίσματα, είπε ο μπαρμπα-Ζήσης που καθόταν μόνος σε μια άκρη κι έπινε το ρακί του.
- Τι είπες μπαρμπα-Ζήση; Του λέει κάποιος.
- Τίποτα, κάτι δικά μου. Άντε, καλό μεσημέρι, είπε και σηκώθηκε να φύγει. Το βράδυ πάλι.

Ο καιρός περνούσε. Η Κατερίνα όσο μεγάλωνε, τόσο ομόρφαινε.

'Όλα τα παλικάρια του χωριού, τα ανύπαντρα, της έστελναν προξενιό. Ή απάντηση πάντα αρνητική.

- Να βρούμε κάποιον της προκοπής, έλεγε ο πατέρας.
- Μα περνάει ο καιρός, Κώστα μου. Μετά δε θα τη θέλει κανένας, έλεγε η κυρά Μαρία, και από μέσα της σκέφτονταν τη δική της περίπτωση. Μια μέρα, στο δρόμο που πήγαινε στα χωράφια, τη σταμάτησε ο Αντώνης, ο γιος της κυρά - Σοφίας που κάθονταν πιο πέρα και πολλές φορές δούλευε στο σπίτι της.
- Θέλεις να πάμε το απόγευμα στο άλλο χωριό για καφέ και μετά να πάμε να χορέψουμε;
- Δεν ξέρεις τι λες. Άντε να βρεις καμιά της σειράς σου.

Ο Αντώνης ήταν στα 18. Μόλις είχε τελειώσει το Λύκειο. Ήταν άριστος μαθητής. Δεν είχε όμως χρήματα να πάει στο πανεπιστήμιο. Γι' αυτό θα πήγαινε στην Ακαδημία που ήταν πιο κοντά στο χωριό του κι έτσι θα μπορούσε να προμηθεύεται κάποια τρόφιμα. Η μάνα του, χήρα από τα 25 της χρόνια, έπαιρνε μια μικρή σύνταξη από τον άνδρα της που σκοτώθηκε στην Κύπρο, συμπλήρωνε δε το εισόδημά της με διάφορες δουλειές που έκανε στα σπίτια και ιδιαίτερα του κυρ - Κώστα.

Το απόγευμα μιας μέρας πήρε την απόφαση.

- Θα πάω και ας γίνει ό,τι θέλει, είπε μέσα της.
- Και χωρίς να πει τίποτα στον Αντώνη πήγε στο σπίτι του κυρ-Κώστα. Τους βρήκε όλους στη βεράντα να πίνουν καφέ.
- Έλα κυρά Σοφία, κάθισε να πιεις καφέ μαζί μας, της είπε η κυρά Μαρία. 'Οχι, δε θα πιω καφέ. Ήρθα να σας κάνω μια πρόταση.
 - Πίες μας, τι θες.
 - Να, ο Αντώνης μου τελείωσε φέτος το Λύκειο και θα πάει στην Ακαδημία. Είναι σίγουρος, θα περάσει, θα γίνει δάσκαλος.

Σκέφτηκα λοιπόν να ζητήσω την Κατερίνα για νύφη μου. Φοβάμαι μην μπλέξει στην πόλη με καμιά ξένη και τον χάσω. Αν όμως αρραβωνιαστεί με την Κατερίνα, το μυαλό του θα το έχει εδώ.

- Ξέρεις τι τσαμπουνάς κυρα Σοφία; Πετάχτηκε η Κατερίνα.

Να πάρω εγώ τον Αντώνη σου, το δασκαλάκο σου;

Χτύπησε τα χέρια στο τραπέζι και έφυγε.

Ο Κώστας και η Μαρία έμειναν αμίλητοι. Δεν ήξεραν τι να πουν.

Αγαπούσαν την κυρά Σοφία. Εκτιμούσαν και τον Αντώνη. Ήταν καλό παλικάρι. Όμως η κόρη τους; Τι να έκαναν;

- Δεν είναι στο χέρι μας, όπως βλέπεις είπε τελικά ο κυρ Κώστας.

Η κόρη μας έχει άλλα όνειρα.

Έφυγε η Σοφία με σκυμμένο το κεφάλι. Φαίνονταν σα να τη χτύπησε κεραυνός.

- Μα τι νομίζει πως είναι; Μια όμορφη κοπέλα είναι, τίποτα παραπάνω. Τα χωράφια της δεν τα θέλουμε, ο Αντώνης μου θα γίνει δάσκαλος έλεγε μονολογώντας στο δρόμο της.

Και άλλοι που πήγαιναν να τη ζητήσω έπαιρναν την ίδια απάντηση. Ο Αντώνης πέρασε πρώτος στην Ακαδημία. Πήρε και υποτροφία.

Έτσι δε χρειάζονταν να δουλεύει στα ξένα σπίτια η μάνα του.

Τελείωσε την Ακαδημία με άριστα. Όλοι είχαν να λένε για τον Αντώνη. Πήγε στρατιώτης, ένα χρόνο σαν προστάτης οικογενείας, απολύθηκε και σ' ένα χρόνο διορίστηκε.

Στο χωριό που υπηρετούσε γνωρίστηκε με μια δασκάλα και παντρεύτηκαν.

Απόκτησαν και δυο αγοράκια. Στο χωριό ερχόταν τακτικά.

Την Κατερίνα όμως δεν έτυχε να τη συναντήσει.

Έγινε 25 χρονών. Και ακόμα το ίδιο βιολί. Όχι αυτός, όχι ο άλλος. Ακόμα ανύπαντρη. Και η ζωή στο ίδιο μοτίβο.

Μήνας Νοέμβριος. Ο κυρ Κώστας εκεί που δούλευε και ενώ βοηθούσε τους εργάτες να κουνήσουν μια πλατφόρμα, ένιωσε ένα φοβερό πόνο στη μέση. Έπεσε κάτω. Ο πόνος αφόρητος. Έτρεξαν όλοι, τον σήκωσαν και τον μετέφεραν στο σπίτι του. Ήθελε ο γιατρός από το διπλανό χωριό. Διάγνωση: οξεία οσφυαλγία. Θεραπεία: Ξαπλωμένος και ακίνητος για ένα τουλάχιστον μήνα. Παράλληλα και κάποια χαπάκια για τον πόνο.

- Ευτυχώς που στα χωράφια δεν έμειναν πολλές δουλειές, είπε η Μαρία.

Το μόνο που με ανησυχεί είναι η στέγη από το στάβλο.

Και χθες που τάιζα τα ζώα άκουσα πάλι κάτι τριξίματα. Θα πέσει και θα μας πλακώσει.

- Μόλις γίνω καλά θα τη φτιάξω, είπε ο Κώστας.

Πέρασε ένας μήνας και η μέση του Κώστα ακόμα να περάσει.

Κοντεύουν Χριστούγεννα. Ο καιρός ακόμα ήταν καλός. Κανένας δεν περίμενε να συμβεί αυτό που έγινε.

Ήταν 20 Δεκεμβρίου. Το πρωί που ξύπνησαν αντίκρισαν αυτό που φοβόταν. Ένα μέτρο χιόνι σκέπαζε το χωριό. Η Μαρία με την Κατερίνα άνοιξαν διάδρομο μέχρι το στάβλο και τάισαν τα ζώα...

Πάλι τριξίματα απ' τη στέγη.

- Τι θα κάνουμε Κατερίνα; Να φωνάξουμε κάποιον εργάτη να την ξεχιονίσει.

- Τι λες καλέ μαμά. Εγώ θα την ξεχιονίσω.

Είπε και άρπαξε τη σκάλα και ένα φτυάρι και ανέβηκε στη στέγη. Στην αρχή προσεκτικά έριχνε το χιόνι καταγής. Ύστερα ξεθάρρεψε λίγο και απρόσεκτα συνέχισε το έργο. Και το κακό έγινε. Ένα γλίστρημα και κάτω από τη στέγη. Η Μαρία έβαλε τις φωνές. Κάποιοι από τα κοντινά σπίτια άνοιξαν δρόμο και ήρθαν κοντά της. Μαζί και η κυρά Σοφία. Η Κατερίνα αναίσθητη και καταματωμένη.

Με τέτοιο καιρό και τέτοια συμφορά, είπε κάποιος...

Όλοι όμως βοήθησαν. Συγκεντρώθηκαν οι άντρες του χωριού.

Έφτιαξαν ένα πρόχειρο φορέο και κατευθείαν για το άλλο χωριό που είχε γιατρό αλλά και συγκοινωνία για την πόλη.

Η διαπίστωση τραγική. Βαρύ χτύπημα στο κεφάλι. Οι συνέπειες μπορεί να είναι και δυσάρεστες, του είπε ο γιατρός στο νοσοκομείο που την πήγαν. Πέρα από την αμνησία που μπορεί να ξεπεραστεί, υπάρχει το πρόβλημα των τραυμάτων στο πρόσωπο. Έσπασε η μύτη, κόπηκε το κάτω χείλος βαθειά. Βέβαια θα γίνουν προσπάθειες αποκατάστασης, σημάδια όμως θα μείνουν και μάλιστα εμφανή, τους είπε ο καθηγητής που τελικά την ανέλαβε.

Βαρύ το χτύπημα. Βέβαια γλίτωσε το θάνατο, αλλά να παραμορφωθεί η Κατερίνα; Πώς θα το αντέξουμε; Είπε η Μαρία.

Βγήκε από το νοσοκομείο και γύρισαν στο σπίτι. Τέρμα τα έξω, τέρμα οι επιδείξεις, τέρμα οι προκλήσεις. Ούτε στον καθρέφτη δεν τολμά να κοιταχτεί. Καθισμένη στην πολυθρόνα κοντά στο παράθυρο αγναντεύει τον έξω κόσμο. Κανείς δεν έρχεται να τη δει, μόνο η κυρά Σοφία τους επισκέπτεται. Της λέει λόγια παρηγορητικά, να ελπίζει, να έχει δύναμη και όλα θα ξεπεραστούν. Τίποτα όμως. Τίποτα δεν ξεπεράστηκε. Όλοι μαζί θρηνούν για το βαρύ χτύπημα. Και πέρασαν τα χρόνια. Ο Κώστας και η Μαρία πέθαναν από τον καημό τους για τη συμφορά της Κατερίνας.

Και η Κατερίνα έφτασε τα πενήντα. Η ζωή της η ίδια, μονότονη.

Τροφή στα ζώα, γυρισμός στο σπίτι.

Είκοσι Δεκεμβρίου. Πάλι βαρύς χειμώνας στο χωριό.

- Η Κατερίνα άναψε το τζάκι. Κάθεται κοντά. Ονειροπολεί.
Σκέφτεται το παρελθόν, τα όνειρά της, το τέλος τους.
Έχει βυθιστεί στις σκέψεις της.
- Κατερίνα!
 - Ναι μαμά!
 - Τι μαμά μου λες. Η Σοφία είμαι. Γριά γυναίκα, δεν μπορώ να τρέχω πέρα - δώθε. Νύχτωσε. Άντε να ταΐσεις τα ζώα και να κλείσεις το στάβλο.
 - Έλα μέσα να πιείς έναν καφέ.
 - Δεν ευκαιρώ για καφέ. Έρχεται σήμερα ο Αντώνης με τη φαμίλια του. Φέρνει μαζί και τη νύφη του. Ένα σωστό αγγελούδι, όπως μου είπαν. Βλέπεις ο Φώτης, ο μεγαλύτερος γιος του, χωρίς να τελειώσει ακόμη το πανεπιστήμιο, τη συμμαζεψε.
 - Άστα αυτά, κυρά Σοφία, μην τα αναφέρεις καθόλου.
 - Το ξέρω, ξύνω πληγές. Αυτή όμως είναι η αλήθεια. Δεν φταίω εγώ, εσύ διάλεξες τη ζωή σου. Όπως στρώσεις θα πλαγιάσεις.
- Άντε καληνύχτα και να κλείσεις τα ζωντανά.
- Ναι, κυρά Σοφία, τώρα πάω.
 - Πήγε και γύρισε. Έφαγε δυο μπουκιές φαγητό.
 - Δεν κατέβαινε άλλο κάτω.
 - Άντε τώρα για ύπνο Κατερίνα, όπως έστρωσες έτσι και θα πλαγιάσεις, λέει στον εαυτό της.

ΝΙΚΟΣ Δ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

Τα γεφύρια

Χαθήκαμε μέσα στη μοναξιά μας
τίποτα δεν μας ενώνει με τους άλλους
γκρεμίστηκαν τα γεφύρια που επικοινωνούσαμε
γκρεμός, χάος μπροστά μας.

Μας τύλιξε η μοναξιά
μας έφερε πολύ μακριά απ' τους άλλους ανθρώπους.
Δεν ακούμε τις φωνές τους.

Είναι δίπλα μας. Δεν βλέπουμε, δεν τους ακούμε.
Πέπλο πυκνοϋφασμένο μας έχει τυλίξει

Πλουμιστό, ακριβό, μοναδικό,
Χωρίς ούτε μια τρύπα να υπάρχει
να δούμε τους γύρω μας.

Τα αφτιά μας βουλώσανε.

Δεν ακούμε τις φωνές για βοήθεια,
δεν ακούμε ούτε αυτές της συμπαράστασης,
δεν ακούμε τα βήματα των συνανθρώπων μας
που βαδίζουν δίπλα μας με χέρια απλωμένα
για να μας βοηθήσουν, αν χρειαστεί.

Κάποτε υπήρχαν γεφύρια.

Κάποτε ήταν κοντά οι άνθρωποι.
Τα γκρεμίσαμε. Χτίσαμε κάστρα ολόγυρά μας
κι όσο κοντά μας κι αν βρίσκονται
οι στέγες των σπιτιών μας
τόσο πιο μακριά είναι οι καρδιές μας.

Και δε στοιχίζει τίποτε
να ξαναχτίσουμε γεφύρια.

Μόνο τα χέρια ν' απλώσουμε
μόνο ένα καλό λόγο να πούμε
μόνο ένα χαμόγελο ν' αινιθίσει στο στόμα μας,
μόνο μια ζεστασιά να βγει απ' την καρδιά μας.
Τότε μόνο θα σχίσουμε το πέπλο της μοναξιάς.

Νίκος Δ. Αναστασίου

Να μπορούσε

Να μπορούσε ο άνθρωπος να ξαναφέρει
αυτά που έφυγαν ήδη
και ακολουθούν το δρόμο τους,
χτυπάνε τους στόχους τους.

Να μπορούσε να ξαναφέρει πίσω
τη σφαίρα που έριξε που έριξε στον συνάνθρωπο του,
την πέτρα που έριξε και ήδη τον χτύπησε.

Να μπορούσε να πάρει πίσω
τα λόγια τα πικρά που είπε για κάποιον,
να μπορούσε να σφίξει μετά τα χείλη του, τα δόντια του,
για να μη βγουν ποτέ απ' το στόμα του
λόγια που σφάζουν, χειρότερα από μαχαίρια.

Να μπορούσε να διορθώσει ό,τι λαθεμένο,
ό,τι στραβό έκανε στο παρελθόν.

Να μπορούσε η στερνή γνώση
να γίνει πρώτη στη σκέψη του.

Να μπορούσε το χρόνο πίσω να γυρίσει,
τις ευκαιρίες που του δόθηκαν,
και τις άφησε να φύγουν, να τις πιάσει
και έργα άλλα να πράξει, όχι σαν τα τότε.

Να μπορούσε

Να μπορούσε, να μπορούσε ...

Όμως τίποτα πια δεν ξαναγυρίζει πίσω,
τίποτα δεν μπορεί να γίνει, και εκείνο που έγινε
δε σβήνει απ' το παρελθόν του.

Οσο κι αν μετανιώσει, όσο κι αν πικραίνεται
ό,τι έγινε, έγινε. Πάει πια δεν διορθώνεται.

Μόνο μυαλό μπορεί να του βάλει, για το μέλλον.

Νίκος Δ. Αναστασίου

Πέτα ψηλά

Έχουμε φτερά, όλοι έχουμε φτερά,
όμως περπατάμε, δεν τ' ανοίγουμε, δεν πετάμε.
Τα φτερά είναι να πετάμε, ειδάλλως δε θα τα είχαμε.
Πρέπει να τα' ανοίξουμε, να δοκιμάσουμε
κι όχι δειλά, όχι από χαμηλά.
Η δοκιμή να γίνει από ψηλά.
Από χαμηλά δε θα τα καταφέρουμε.
Πολλοί από φόβο δεν τολμούν.
Πρέπει να ανεβούμε ψηλά, να ανοίξουμε τα φτερά
και να ριχτούμε στο κενό, θα πετάξουμε.
Κι αν δεν τα καταφέρουμε, δε θα σκοτωθούμε,
μόνο μικρές γρατσουνιές θα λάβουμε.
Αυτές θα μας πεισμώσουν, θα μας κάνουν πιο δυνατούς
για να κάνουμε κι άλλη προσπάθεια.
Σίγουρα θα πετύχουμε, θα πετάξουμε.
Δεν είναι λοιπόν τα φτερά μόνο στολίδι,
είναι δύναμη γι' ανάταση, για «τα υψηλά»
είναι δύναμη για να ριψοκινδυνέψουμε,
αν δε θέλουμε να το κάνουμε
θα μείνουμε στο συμβιβασμό, στο περπάτημα...

Νίκος Δ. Αναστασίου

Σάλπισμα

Όχι άλλες θυσίες, όχι άλλα δάκρυα.
Πού βγάζει να κλαις για το κατάντημά σου, την πτώση σου,
να σκύβεις ταπεινά το κεφάλι,
να υπομένεις τη θυσία σου σαν αναγκαίο κακό¹
Ξέρεις ποιας φυλής τέκνο είσαι
και καμαρώνεις γι' αυτό.
Όμως καλοί οι Παρθενώνες, καλοί οι Μαραθώνες
τι προσφέραν όμως;
Είναι αρκετή η περηφάνια;
Είναι ζωοδότης η μνήμη ενδόξου παρελθόντος;
Δε θέλει το σήμερα νέες Θερμοπύλες;
Δε θέλει το σήμερα νέους Παρθενώνες;
Ποιος θα τα ζωντανέψει;
Η απραξία; Η αδιαφορία; Η αποχή;
Η νέα Ελλάδα έχει τα δικά της παιδιά,
έχει τις δικές της δυνάμεις ψηλά να φτάσει.
Το παρελθόν είναι μόνο εφαλτήριο,
δεν είναι μέσον επιβίωσής μας.
Ας πατήσουμε σ' αυτό δυνατά
και ας υψωθούμε σταυράνια.
Εκεί είναι ο τόπος μας,
όχι χαμηλά και έρποντας
αλλά ψηλά και πετώντας.

Nίκος Δ. Αναστασίου

... Η ΠΡΟΙΚΑ ...

- Γιάννη, ακούγεται ότι αρραβωνιάζεσαι οσονούπω κι το μαθαίνω τελευταίος.
- Είναι αλήθεια, μου λέει ο Γιάννης, και εσύ που είσαι ο καλύτερος μου φίλος θα είσαι κουμπάρος. Πρόσεξε όμως δε θα 'ρθεις μόνος σου, ούτε με τη μάνα σου, αλλά με την μέλιτσουσα κυρία σου.
- Θα προσπαθήσω του απάντησα.

Το είχα άλλωστε αποφασίσει, αυτή τη χρονιά θα παντρευτώ (νυμφευθώ), εκτός σοβαρού απρόόπτου.

Μίλησα στους δικούς μου, τους είπα ότι είχα κάνει μικροοικονομίες να ετοιμάσω το πρώτο μου σπίτι, ότι η υποψήφια ήταν συνάδελφος από καλή οικογένεια και γνωστή από τα μαθητικά μου χρόνια κ.λπ. Κ.λπ.

- Με την ευχή μου παιδί μου, η ώρα η καλή, ήταν η απάντηση της μπτέρας μου. Είναι γεγονός ότι όλοι το χάρηκαν ακούγοντας με ότι είχα αποφασίσει να παντρευτώ (νυμφευθώ), δεν έμεινε τώρα παρά να πάω στο σπίτι της υποψήφιας κοπέλας να τη ζητήσω από τον πατέρα της, όπως ορίζει το έθιμο και όπως συμφωνήσαμε.

Ήταν δεύτερη μέρα του Πάσχα, της Διακαινησίμου και αφού «στολίστηκα σαν γαμπρός» πήρα και τα δώρα που θα έδινα στη νύφη, πήρα το δρόμο για το χωριό της.

Όλοι με περίμεναν στην αυλή του σπιτιού της. Τους χαιρέτησα όλους έναν έναν και ανταλλάξαμε ευχές, κάθισα μαζί τους για το γλυκό και το ποτό.

Πρώτος πήρε το λόγο ο πατέρας της κοπέλας κι έτσι με έβγαλε από το αδιέξοδο που ένιωθα. Αφού ευχήθηκε για τις άγιες μέρες του Πάσχα, απευθύνθηκε σε μένα και είπε:

- Γνωρίζω το σκοπό της επίσκεψής σου και πριν σας δώσω την ευχή μου, θέλω να ακούσω τις απαιτήσεις που έχεις.

Αναπτερώθηκε το θητικό μου και χωρίς σκέψη απάντησα με θάρρος και με τη σιγουριά ότι είχε τελειώσει το θέμα με τόση ευκολία.

- Έγώ ήρθα να ζητήσω το χέρι της κόρης σας και την ευχή σας και τίποτε άλλο, και ο κρύος ιδρώτας άρχισε να υποχωρεί.

Σηκώθηκε από τη θέση του και πήγε στην άκρη της αυλής και με κάλεσε να πάω κοντά του.

- Την βλέπεις την ελιά εκεί στη λακκιά κοντά στο πορναροτόπι; Μου είπε και μου έδειξε την ελιά.

- Αυτή είναι δική σας.

- Σας ευχαριστώ, είπα γελώντας. Τα 'κονόμισα σκέφθηκα μέσα μου. Μου έδωσε το χέρι, με αγκάλιασε, με φίλησε και είπε.

- Να έχετε την ευχή μου παιδιά μου.

Όλοι έτρεξαν κοντά μας για τις ευχές.

Έβγαλα από την τσέπη μου το δακτυλίδι και το χρυσαφικό που είχα πάρει για την περίσταση.

Πέρασαν χρόνια και μια μέρα ήρθε στο γραφείο μου ένας συγγενείς της γυναίκας μου, ο Φώτης.

- Καλώς το Φώτη, τι χαμπάρια από το χωριό ρώτησα.

- Όλα καλά, σου φέρνω χαιρετίσματα από όλους, είπε και συνέχισε.

- Θυμάσαι την ελιά, στην κάτω λακκιά; Αυτή ξεράθηκε και είπα να σε παρακαλέσω να μου επιτρέψεις να την κόψω για ξύλα, καυσόξυλα.
 - Να την κόψεις, Φώτη μου, γιατί να μην την κόψεις αφού ξεράθηκε.
Μόνο να σκάψεις μια δυο γούρνες να φυτέψουμε μια δυο ελιές νέες και μια κερασιά, του είπα.
 - Το σκέφτηκα μόνος μου, να φυτέψουμε δυο ελιές και μια κερασιά, αλλά με σταμάτησαν οι δικοί σου, είπε αυτός.
 - Γιατί μωρέ Φώτη δεν σε άφησαν, δική μου δεν είναι η λακκιά;
 - Όχι η λακκιά, η ελιά ήταν δική σου και αφού η ελιά ξεράθηκε και πάει για καυσόξυλα δεν έχεις πλέον τίποτε δικό σου, έτσι μου είπαν.
Έμεινα με το στόμα ανοιχτό και την απορία ζωγραφισμένη στο πρόσωπο μου. Είναι δυνατόν να είσαι ιδιοκτήτης ενός δέντρου και να μην σου ανήκει το μέρος που έχει τις ρίζες του;
 - Να που είναι δυνατόν, μου είπε ο Φώτης.
- Και εγώ πρόσθεσα: **ΑΣ ΠΡΟΣΕΧΑ!!!**

Θ. Πατσούρας

ΚΑΛΟ ΤΑΞΙΔΙ ΑΝΤΑΡΤΗ ΜΟΥ

(Διήγημα Κ. Πραμαντιώτη Σχη ε.α.)

Από μικρός ήμουνα άτακτος, πεισματάρης και ανυπάκουος.

Ήμουνα τόσο πολύ ζαβολιάρης που η συχωρεμένη η μάνα μου είχε κολλήσει το παρατσούκλι του «αντάρτη». Εκείνο το αναθεματισμένο το «μη» με αναστάτωνε, γινόμουνα θηρίο ανήμερο...

- Μη, όταν μας βγάλεις τα μάτια μ' αυτό το διάολο, τη σφεντόνα εννούσε η μάννα μου, αλλά μια μου χαλούσε εκείνη δύο είχα κρεμασμένες στο λαιμό εγώ την άλλη μέρα.
- Μη πας στα ξένα αμπέλια και έχουμε ντράβαλα με το δραγάτη.

Έτσι και σ' έπιανε ο δραγάτης σε ξένο αμπέλι σου έπαιρνε το σακάκι και για να στο ξαναδώσει έπρεπε να καταβάλει η μάννα σου πέντε δραχμές.

- Μη καπνίζεις, όταν μαυρίσουν τα πλεμόνια σου. Όλο μη, μη, είναι να μην αγριεύεις; Μπαρούτι γινόμουνα και έκανα το αντίθετο. Ένας μικρός αντάρτης...

Μεγαλώνοντας γινόμουνα καλύτερος αλλά τι το θες το παρατσούκλι μου έμεινε. Οι παλαιότεροι λέγανε «καλύτερα να σου βγει το μάτι παρά το όνομα»...
Είχα όνειρα και ήταν όλα ανεκπλήρωτα.

Πέρα από τις άκρες του χωριού ήταν το άγνωστο. Στα λιγοστά βιβλία που είχαμε, τα σχολικά δηλαδή, βλέπαμε εικόνες με αυτοκίνητα και ραδιόφωνα, με πλοία μεγάλα σε θάλασσες και ωκεανούς και φορτωνόμασταν με όνειρα για μακρινά ταξίδια, για φυγή και δράση...

Μέσα Ιούνη του 1956. Με σκούντηξε απαλά η μάννα μου. Ξύπνα αντάρτη, ήρθε η ώρα, χάιντε ξημέρωσε... Πρώτη φορά που δε χρειάστηκαν παρακαλετά για να σηκωθώ. Μου έριξε νερό με το τσουκάλι και πλύθηκα, ήπια μια κούπα γάλα, χτενίστηκα στα κουτουρού, τη ρώτησα αν έχω καμιά γάνα στα μούτρα, πήρα τον τροβά με τα ρούχα και άνοιξα την εξώπορτα να φύγω.

Ήμουνα παλικαράκι, κοτζάμ αντρας... Εκείνη δίπλωσε με το σεγκούνι τις τσεκούρι και την τριχιά και έκαμε πίσω μου σκουπίζοντας συνέχεια τα μάτια της με την ανάποδη του χεριού της.

- «Θα σι πάω μέχρι παρέκια, είπε». Δυσκολεύτηκα να πνίξω ένα λυγμό, γιατί μπορεί να φαίνεται σκληρός ένας αντάρτης αλλά η καρδούλα μου ξεχειλίζει από αγάπη για ό, τι αγνό και όμορφο σε τούτο τον κόσμο όπως είναι η μάνα...

Μπροστά εγώ, σχεδόν τρέχοντας και πίσω εκείνη κλαίγοντας. Όλο τα ίδια έλεγε:

- «Αυτού σιαπέρα που θα πας παιδάκι μ' να προυσέχς, να μη μαλώνς, να είσαι φρόνμος. Κοιτά μη χαθείς να μ' γράφες»...

- Αιντε ρε μάννα γύρνα πίσω, δε θα χαθώ, θα ξαναγυρίσω...

Το πήρε απόφαση και σταμάτησε.

Άρχισε να κλαίει, ούτε που έβλεπε από τα δάκρυα... Μούφτιαξε τα μαλλιά, με χάιδεψε, μου κούμπωσε το πουκάμισο μέχρι επάνω, μου κούμπωσε και το σακάκι και ύστερα μου ξεκούμπωσε το τελευταίο κουμπί από το πουκάμισο με χέρια που έτρεμαν. Μετά μου πήρε το κεφάλι στον κόρφο της και έκλαιγε με λυγμούς... Εγώ έτρεμα σαν περδικόπουλο. Ήθελα να το παίξω σκληρός αντρας αλλά μόνο που δεν έκλαιγα δυνατά...

Τα μάτια μου είχαν γεμίσει δάκρυα και την έβλεπα υδατά, το στήθος μου ανεβοκατέβαινε και στο λαιμό μ' έσφιγγε ένας δυνατός κόμπος.

Έκοψα τον κατήφορο, σχεδόν τρέχοντας, χωρίς να κοιτάζω πίσω μου.

Τα μάτια μου άρχισαν να τρέχουν ποτάμι, δάκρυα αυλάκωναν τα μάγουλά μου... Ούτε κατάλαβα πότε πέρασα το μεγάλο πέτρινο γιοφύρι.

Σαν κυνηγημένο αγριμάκι σκαρφάλωσα τρέχοντας στην ανηφοριά για να ξεφύγω από τον πόνο του χωρισμού.

Είχα φτάσει σχεδόν στην απέναντι κορυφή και σταμάτησα να πάρω ανάσα.

Τότε κοίταξα απέναντι όπου είχα αφήσει τη μάνα μου. Ήταν ακόμα εκεί...

Είχε ανεβεί σ' ένα τσιουγκρί κι αγνάντευε το φευγιό μου...

Τώρα ήμουνα μόνος μου και έκλαψα με την ψυχή μου.

Κίνησα το χέρι μου σε χαιρετισμό αλλά ήταν μακριά, πολύ μακριά...

Τώρα κάθε φορά που περνάω από κει, στέκομαι, χαιδεύω το βράχο, ούτε λειχήνα δεν φύτρωσε πάνω του από τα δάκρυά της, και με κόπο προσπαθώ να κρύψω τον πόνο μου...

Ξαλάφρωσα για τα καλά κλαίγοντας. Έπρεπε να φύγω, είχα πολύ δρόμο ακόμα για το λεωφορείο. Ένας θείος μου στην Αθήνα θα με φρόντιζε, θα ξαλάφρωνε τον πατέρα μου από τα έξοδα του Γυμνασίου.

Δεν έφταναν τα λεφτά για νοίκι και φαγητό, έπρεπε να φύγω.

Εκεί θα δούλευα την ημέρα και τη νύχτα θα πήγαινα στο σχολείο.

Έτσι θα περίσσευε ψωμί για τους άλλους που θ' άφηνα πίσω μου στο χωριό.

Ήμουνα πλέον στην αφετηρία για μια νέα ζωή, για ένα νέο ξεκίνημα στο άγνωστο...

Μελαγχόλησα λίγο γυρίζοντας στο πρόσφατο παρελθόν...

1953... Γυμνάσιο Αγγάντων, μεγαλοχωριό και εμείς παιδόπουλα ψάχναμε τόπο να φωλιάσουμε, να βγάλουμε τη χρονιά... Δεκατέσσερα παιδιά σ' ένα σπίτι, ένας μικρός περιστερώνας. Εμάς τους τελευταίους η νοικοκυρά μας δεν είχε αλλού χώρο να μας βάλει και μας στρίμωξε στο μαγειριό. Εκεί σμίξαμε τα στρώματά μας και τις ψυχές μας, τέσσερα παιδάκια και πήραμε απόφαση να μη λυγίσουμε από την πείνα και τη φτώχεια. Έπρεπε να τελειώσουμε το Γυμνάσιο στην ώρα του.

Διαβάζαμε πάρα πολύ να μη χάσουμε χρονιά, γιατί κάναμε τέτοιο πόλεμο που δεν δικαιολογούσε αποτυχίες. Το παρατσούκλι μου διαδόθηκε σχεδόν αυθημερόν, αντάρτη με ανέβαζαν αντάρτη με κατέβαζαν, κόντεψε να ξεχάσω το όνομά μου... Σεπτέμβρης και το σχολείο άρχισε. Σαν μπήκαμε στη μεγάλη αίθουσα, εμείς οι κοντούληδες και τα κορίτσια πιάσαμε τα πρώτα όφρανία και πίσω-γαλαρία οι μαντραχαλάδες. Παιδιά της κατοχής, θηρία με μια θημωνιά μουστάκια το καθένα και οι περισσότεροι με τα πιστόλια στις κωλότσεπες, τις χειροβομβίδες προσώρας τις αφήνανε στο σπίτι...

Στο παρθενικό μας ταξίδι... ο καθηγητής των Ελληνικών.

Πέρασε αγέρωχος στην έδρα του. Μεσήλικας, φαλακρός, αδύνατος, ποιος είχε κοιλιές τότε... Η εμφάνισή του και μόνο σου προκαλούσε σεβασμό και δέος. Ήταν σύντομος στις συστάσεις του και μπήκε κατ' ευθείαν στο μάθημα.

Ήταν υπέροχος. Η φωνή του πάλλονταν στα σημεία στίξεως και το κείμενο έπαιρνε άλλο νόημα απ' όταν το διαβάζαμε εμείς.

Έρχονται στιγμές που, ακόμα και τώρα, ακούω την ολοκάθαρη μελωδική φωνή του απόμακρη, σαν σε όνειρο, να έρχεται στ' αυτιά μου... «Σε γνωρίζω από την κόψη του σπαθιού...». Αργότερα μάθαμε πως ο καθηγητής μας μόλις είχε επιστρέψει από το σωφρονιστήριο της Μακρονήσου.

Ποιος ξέρει τι κακό να είχε κάνει... Άλλα σαν τι τάχα όταν μπορούσε να είχε κάνει αυτός ο δακρυσμένος καθηγητής των Ελληνικών;

Οι μέρες περνούσαν, νέα βιβλία, περισσότερα μαθήματα και οι καθηγητές μας να εναλλάσσονται ακούραστοι από τάξη σε τάξη να καλύψουν τα κενά...

Εγώ δεν χόρταινα το διάθασμα. Όλα ήταν καινούργια και ενδιαφέροντα.

Με τον καιρό γνωριστήκαμε όλα τα παιδιά στην τάξη.

Τα κορίτσια δεν σηκώνανε μάτια να κοιτάζουνε τα αγόρια.

Ήταν μεγαλοκοπέλες και ντρεπότανε γιατί και η εποχή ήταν πολύ δύσκολη, ιδιαίτερα για εκείνες.

Τη δεύτερη χρονιά μαλακώσανε λιγάκι, ήταν πιο ήρεμες. Ήταν όλες όμορφες πανάθεμά τες. Η μια καλύτερη από την άλλη, αλλά ήταν απόμακρες και φοβισμένες... Οι ματιές, από εκεί ξεκινάνε τα όνειρα, άρχισαν να γλιστρούν και να επιλέγουν στόχους, οι ανάσες πολλές φορές κόνταιναν και τα πρώτα νεανικά σκιρτήματα με νόημα, άρχισαν να μπουμπουκιάζουν όπως τα όρισε η ομορφιά και η αρμονία της φύσης. Στα φτωχά παιδιά όμως η φτώχεια γίνεται εμπόδιο σε όλα. Όταν το στομάχι είναι άδειο δεν πάει ο νους σε έρωτες κι αγάπες αλλά πώς όταν βρεις ένα ξεροκόμματο να στομάσεις την πείνα σου. Είναι εύκολο όμως να στήσεις φράχτες και να βάλεις σύνορα στα όνειρα;...

Παρ' ότι αντάρτης ήμουν ο πιο ήσυχος και πειθαρχημένος μαθητής γι' αυτό με βάλανε στο θρανίο πίσω από το τελευταίο των κοριτσιών.

Όλες τους μοσχοβολούσαν μοσχοσάπουνο.

Η Χριστίνα είχε κάτι μακριές κατάξανθες κοτσίδες που έτσι και απαντούσε σωστά σε ερώτηση του καθηγητή, τίναζε ναζιάρικα το κεφάλι της προς τα πίσω και οι κοτσίδες της απλώνονταν επάνω στο θρανίο μου. Ούτε που θυμάμαι πόσες φορές τις χάδεψα κρυφά και φοβισμένα... Χωρίς να το θέλω ήμουνα αναστατωμένος αδικαιολόγητα. Θέλοντας, δήθεν, ν' απαλλαγώ από τις κοτσίδες της, έκανα την γκάφα και της το είπα:

- Μάζεψέ τες μας έβγαλες τα μάτια...

Μισογύρσε, με κοίταξε λοξά και μια μικρή ζαρωματιά διαγράφηκε πάνω από το δεξί της ματόφρυδο. Δεν είπε τίποτε, απλά γύρισε μπροστά της στο θρανίο. Επανέλαβα την απαίτησή μου, αυτά γίνονται προτού μπει ο καθηγητής στην αίθουσα, και τότε ξαναγύρισε, με κοίταξε ολόισα στα μάτια, ήρεμα και χωρίς ζάρες στο μέτωπό της. Τα έχασα εντελώς, ίσα που κρατήθηκα να μη λιποθυμήσω. Παναγιά μου κάτι ματάρες... Τώρα τι λένε;

Εκείνη τράβηξε πιο γρήγορα το πιστόλι της και με βρήκε κατάστηθα, στο Δόξα πατρί που λένε:

- Άκου αντάρτη, αν σ' ενοχλούν οι κοτσίδες μου ν' αλλάξεις θρανίο...

Τώρα πού να πάω και πού να κρυφτώ. Αντί για κάποια συγγνώμη, που περίμενα εγώ, έφαγα ένα κουβά κρύο νερό κατακούτελα... Δεν είχα σκεφτεί ότι όταν με πείραζε η οποιαδήποτε απάντησή τους και εν τούτοις μελαγχόλησα τόσο πολύ που έκανα μέρες ν' ανοίξω το στόμα μου.

Δεν ήξερα ότι οι γυναίκες πληγώνουν τόσο πολύ και για το τίποτα...

Εκείνη ξαναγύρισε δυο -τρεις φορές χαμογελαστή, δεν έρω γιατί, μα είχα πληγωθεί τόσο πολύ που ούτε σήκωσα τα μάτια μου να την κοιτάξω. Πόσο ντράπηκα Θεέ μου...

Ζήτησα από τον καθηγητή ν' αλλάξω θέση, είπα πως δεν έβλεπα καλά.

Εκείνος κάτι ψυλλιάστηκε, έριξε και μια λοξή ματιά στα κορίτσια, είδε και εκείνη σκυμμένη στο θρανίο, προσποιήθηκε τον αδιάφορο και επέτρεψε να πάω μπροστά στη διπλανή πτέρυγα. Στη θέση μου πήγε ο Θωμάς, μεγάλο ζιζάνιο, δεν καταλάβαινε από νάζια και καμώματα και επενέβαινε δραστικά όταν υπήρχε ανάγκη. Εγώ από εκείνη την ημέρα δεν ξανασήκωσα κεφάλι να κοιτάξω προς τα κορίτσια. Ο Θωμάς δεν «χάριζε κάστανα» σε κανέναν.

Της είπε μια - δυο φορές να μαζέψει τις κοτσίδες αλλά τρίτη φορά δεν είχε, δούλεψε «κολοκοτρώνης» ο παλιοσουγιάς του Θωμά που όπου έβρισκε μαύρη πλάκα τον ακόνιζε και έκοβε σαν ξουράφι. Ήτσι χωρίς να πάρει κανένας μυρουδιά της κόντυνε μια πιθαμή τη μια κοτσίδα και στο διάλειμμά την έριξε στον απόπατο.

Στο διάλειμμα τα κορίτσια είχανε ξεκαρδιστεί στα γέλια, ο κύκλος γύρω της μεγάλωνε κι εκείνη σαν αντιλήφθηκε το πάθημά της ξέσπασε σε κλάμα με αναφιλητά, δεν περιγράφεται... Ήμουνα ο μόνος, δήθεν αδιάφορος με το πάθημά της.

Της έριξα όμως μια πεταχτή αντάρτικη ματιά και τη βρήκα πιο όμορφη.

Δυστυχώς εγώ ξαναβρέθηκα στην παλιά μου θέση και ο Θωμάς με τετραήμερη αποβολή στο χωριό του...

Στο διάλειμμα έμεινα μέσα στην αίθουσα, όπως μέρες τώρα το συνήθιζα.

Ένα σύγκρυο ένοιωσα όταν αντιλήφθηκα την παρουσία της. Σηκώθηκα να πάω έξω, ήταν το μόνο που μπόρεα να σκεφτώ εκείνη τη στιγμή.

Εκείνη όμως γύρισε, με κοίταξε υλιμμένα και με ρώτησε αν ήθελα να τη βοηθήσω στο αρχαίο κείμενο. Σάστισα ακόμα πιο πολύ και η γλώσσα μου κόλλησε στον ουρανίσκο. Δεν μπορούσα ούτε να σκεφτώ, ούτε να μιλήσω. Προσπάθησα να σταθώ, κοίταξα γύρω και ξανακάθισα στο θρανίο.

Εκείνη σηκώθηκε από τη θέση της, ήρθε και κάθισε δίπλα μου.

Ούτε εκείνη ένοιωθε καλύτερα από μένα αλλά σίγουρα ήξερε τι ήθελε και είχε την πρωτοβουλία. Είχε, όπως όλα τα θηλυκά, συναίσθηση για την αναστάτωση που μου προκαλούσε και προφανώς το γλένταγε κιόλας.

Έσκυψα στο κείμενο, προσπάθησα να διαβάσω αλλά δυστυχώς ούτε μιλούσα, ούτε έβλεπα καλά... Εκείνη καμάρωνε με το κατάντι μου...

Κι ο δαιμονας συνέχισε: Σου αρέσω χωρίς κοτσίδες αντάρτη μου;...

Δεν έφτανε η αναστάτωση που μου είχε προκαλέσει με το πλεύρισμά της, τώρα με αιφνιδίασε εντελώς, με τελείωσε... Ήταν τέτοιος ο αιφνιδιασμός που κατέρρευσα. Αντάρτης; Κολοκύθια αντάρτης, άμα θέλει η γυναίκα όχι αντάρτη αιφνιδιάζει αλλά και το διάολο τον ίδιο... Μας διέκοψε, μήπως είχαμε πει και τίποτε, η κουδούνα του κυρ-Στέλιου του επιστάτη και γλίστρησε στη θέση της. Οι κοντινότεροι κάτι είχανε ψυλλιαστεί αλλά το συμβάν έμεινε μέσα στην τάξη. Έξω από την αίθουσα αποφεύγαμε τις συζητήσεις. Τακτικά αλλάζαμε προσεκτικά χέρι με χέρι ραβασάκια που το περιεχόμενό τους σου έκοβε την ανάσα.

Ήμασταν ευτυχισμένοι. Κάπου - κάπου άπλωνα το χέρι μου κάτω από το θρανίο και έβρισκα το δικό της να με περιμένει. Δεν βρίσκω άλλη λέξη που να συμπληρώνει τη λέξη ευτυχία εκτός ίσως αν ταιριάζει η φράση «ηδονή της ευτυχίας».

Ένα υπέροχο κολύμπι στο απέραντο γαλάζιο των ματιών της. Σε λίγες ημέρες θα τελειώναμε τα διαγωνίσματα και θα φεύγαμε στα χωριά μας. Της είχα μιλήσει για το ταξίδι μου και τα μάτια της δεν στέγνωναν τις τελευταίες ημέρες.

Στο τελευταίο διαγώνισμα βγήκαμε μαζί και πλάι - πλάι βαδίζαμε για τα σπίτια μας συζητώντας διάφορα. Δώσαμε ραντεβού για το βράδυ, ήταν το πρώτο και δυστυχώς και το τελευταίο, δεν την ξαναείδα από τότε...

Είχε σουρουπώσει για τα καλά όταν ανταμώσαμε.

Είχαμε ακουμπήσει στο μαντρότοιχο για να γλιτώσουμε απ' την πανσέληνο που έτσι και έχει κέφια δεν αφήνει τίποτε κρυφό... Είχαμε πιαστεί από τα χέρια σαν μωρά και κοιταζόμασταν...

Πολλά θέλαμε να πούμε μα ήταν αδύνατον ν' αρθρώσουμε λέξη...

Δάκρυα αυλάκωναν τα μάγουλά μας λες και το ξέραμε ότι δεν θα ξαναβλεπόμασταν ποτέ, όπως και έγινε... Πέρασε κάμποση ώρα έτσι χωρίς μιλιά, χωρίς όρκους και υποσχέσεις. Ένα βουβό παράπονο κι ένας αλλόκοτος πόνος απροσδιόριστος στο νου, στην καρδιά, στα γόνατα παντού...

Έπρεπε να χωρίσουμε.

Η πανσέληνος κρύψτηκε ανάμεσα από τις ζαμπέλες, τότε άπλωσε τα χέρια της, τα τύλιξε γύρα στο λαιμό μου, με φίλησε γλυκά και ανεπιτήδευτα λέγοντάς μου: Καλό ταξίδι αντάρτη μου!..

Έφυγε κλαίγοντας κι εγώ απόμεινα σαν αστραποκαμένο κούτσουρο στην ερημιά, παρακολουθώντας τη να χάνεται στο σκοτάδι...

Ξεπετάχτηκα σαν από κακό όνειρο, συνειδητοποίησα πού βρίσκομαι, είχα φτερακίσει πια για τα ξένα και έπρεπε να βιαστώ για να προλάβω το λεωφορείο της γραμμής. Άρχισα να τρέχω σαν άτι λεύτερο στο ίσιωμα του κάμπου. Πού πάω Θεέ μου!... Σκέφτηκα πως σαν και μένα ήτανε τα περισσότερα Ελληνόπουλα και πήρα δύναμη και κουράγιο ν' αντέξω τη δοκιμασία. Σκαρφάλωσα για πρώτη φορά σε αυτοκίνητο με μόνες αποσκευές τα ατελείωτα όνειρά μου για μια ζωή χωρίς μιζέρια, χωρίς φτώχεια και λαχτάρες, για μια ζωή λεύτερη... Τα περισσότερα από τα όνειρά μου τα πραγματοποίησα, Δόξα τω Θεώ... Από τότε μόνο δύο στιγμές δεν ξέχασα, την τελευταία αγκαλιά της μάνας μου και το γλυκό φιλί της Χριστίνας και νιώθω ακόμα θλίψη γιατί τις έχασα και τις δύο...

*Ντράβαλα = φασαρίες
Δραγάτης = αγροφύλακας*

Χάντε = άντε

Κουτουρού = στα τυφλά

Γάνα = μουτζούρα

Τροβάς = είδος σακιδίου

Παρέκια = πιο πέρα

Σιαπέρα = ίσια πέρα

Τσιουγκρί = βράχος

Στομώνω την πείνα = σταματώ την πείνα

Απόπατος = καμπινές

Ζαμπέλα = είδος κλίματος αμπέλου (για κληματαριά)

Ξένα = ξενιτιά.

Τα ονόματα στο κείμενο δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

..... Τι δεν πρέπει να ξεχνάμε

Από τον Μαχάτμα Γκάντι

Τα επιτά που δεν πρέπει να έχεις:

- a. Πλούτο χωρίς μόχθο
- β. Γνώση χωρίς χαρακτήρα
- γ. Πολιτική χωρίς αρχές
- δ. Απόλαυση χωρίς συναίσθημα
- ε. Εμπόριο χωρίς ήθος
- στ. Επιστήμη χωρίς ανθρωπιά
- ζ. Αγάπη χωρίς θυσία.

Από τον Κοσμά τον Αιτωλό

«Αν χρειάζεσαι μια φέτα ψωμί για να χορτάσεις και τρως δύο, η μία είναι ακλεμένη από τον φτωχό και πάει στράφι».

Από τον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη

Η αργία εγέννησε την πενίαν.

Η πενία έτεκεν την πείναν.

Η πείνα παρήγαγε την όρεξιν.

Η όρεξις εγέννησε την ανθαυλεσίαν.

Η ανθαυλεσία εγέννησε την ληστείαν.

Η ληστεία εγέννησε την πολιτικήν.

Ιδού η ανθεντική καταγωγή του τέρατος τούτου.

Από το στρατιωτικό έντυπο

Περί αγάπης

- Ζωή είναι η ύπαρξη της αγάπης.
- Λογική είναι η αγάπη που υπολογίζει.
- Μελέτη είναι η αγάπη που αναλύει.
- Επιστήμη είναι η αγάπη που ερευνά.
- Φιλοσοφία είναι η αγάπη που σκέφτεται.
- Θρησκεία είναι η αγάπη που αναζητάει το Θεό.
- Αλήθεια είναι η παντοτινή αγάπη.
- Ιδανικό είναι η αγάπη που ανεβάζει.
- Πίστη είναι η αγάπη που μεταδίδεται.
- Ελπίδα είναι η αγάπη που ονειρεύεται.
- Καλοσύνη είναι η αγάπη που βοηθάει.
- Θυσία είναι η υπέροτατη αγάπη.
- Απάρονηση είναι η αγάπη που εγκαταλείφθηκε.
- Συμπάθεια είναι η αγάπη που χαμογελάει.
- Δουλειά είναι η αγάπη που “χτίζει”.
- Αδιαφορία είναι η αγάπη που κρύβεται.
- Απελπισία είναι η αγάπη που χάνει τον έλεγχο.
- Πάθος είναι η αγάπη που χάνει την ισορροπία.
- Ζήλια είναι η αγάπη που πληγώθηκε.
- Υπερηφάνεια είναι η αγάπη που τραυματίστηκε.
- Πρόκληση είναι η αγάπη που υποβαθμίστηκε.
- Τέλος το Μίσος, δεν είναι τίποτα άλλο από την αγάπη που αρρώστησε βαριά!

ΑΓΑΠΑ τον εαυτό σου και όλους δύοντας είναι γύρω σου. Και να θυμάσαι ότι: Αγαπώ σημαίνει ζω. Αγαπιέμαι σημαίνει αξιζω. Αγαπιέμαι και αγαπώ σημαίνει, ΑΕΙΖΕΙ ΝΑ ΖΩ!

«Αλαταριάς»

... ΕΞΥΠΝΑΔΕΣ ...

Η αφεντιά μου πολλές φορές, σαν πιάνει κουβέντα με τις ηλικιωμένες γυναίκες του χωριού μας, συνήθως ξεθαρρεύει και στην προσπάθειά του να βγάλει λαγό... την πατάει!

Εδώ που τα λέμε τις λατρεύω όλες και εκείνες νομίζω ότι με αντιμετωπίζουν με κάποια συμπάθεια.

Οι περισσότερες είναι συγγένισσες, Βάβες δεν υπάρχουν πια μας τελείωσαν... Αυτοί που απόμειναν, άντρες και γυναίκες είμαστε σχεδόν συνομήλικοι και συνήθως δεν παρεξηγούμαστε μεταξύ μας, αν μας ξεφύγει και καμιά χοντράδα... Όπου τις συναντάω, πιάνω κουβέντα, τις πειράζω και με πειράζουν έξυπνα και καμιά φορά όταν κάποιο κοπλιμέντο το θεωρούν υπερβολικό, σουφρώνουν λιγάκι, αλλά το ξεπερνούν, δεν πιστεύω να μου κρατούν κακία...

Συνήθισα να βλέπω πίσω από τις ρυτίδες, να τις σκέφτομαι και να τις φαντάζομαι νέες και όμορφες και τότε ξεφεύγει η υπερβολή... και ακούς και εκείνο το καινούργιο: «Έχεις ξιφύγ ντιπ Κώστα μ'».

Πηγαίνοντας το απόγευμα στο καφενείο, εκεί στη Ράχη της Πανάιως συναντάω συνήθως την Ξένη, την Άννα, τη Λένη και πολλές άλλες και τις χαιρετάω:

- Τι κάνετε μωρ' κοπέλλες... και εκείνες απαντούν:

- Καλά κυρ πιδί!!! Και συμπληρώνουν:

- Για τήρα μας κοροϊδέβ... και γελάνε με την καρδιά τους...

Πολλές φορές μένεις έκπληκτος με τη σύντομη σοφή απάντηση σε θέμα που ένας ειδικός γιατρός ίσως χρειάζονταν πολλή ώρα να σε ενημερώσει για το ίδιο θέμα... Χαζολογώντας λοιπόν με μια ηλικιωμένη γειτόνισσα, έγινε ο εξής διάλογος:

- Εσείς οι γυναίκες είτε πηγαίνετε με τους άνδρες σας, όποτε... πηγαίνετε, είτε όχι είναι το ίδιο. Αδιαφορείτε εντελώς γι' αυτό που κάνετε.

Προσποιείστε δήθεν ότι απολαμβάνετε τη συνεύρεση και περιμένετε πότε θα τελειώσει ο φουκαράς για να ξεμπερδέψετε, να βγείτε από την υποχρέωση... Ακούστε τώρα την απάντηση που πήρα:

- Δε μ'λες Κώστα μ'... όταν σι τρώει τα' αυτί κι βάιζς το δάχλο κι το ξύνς πιο φχαριστιέται πιο πολύ τ' αυτίς ή το δάχλο;

Κόκαλο ο κυρ Κώστας... Εγώ ο δήθεν πολύζερος έφαγα κατακέφαλο που δεν πρόκειται να τον ξεχάσω!.. Σοφές, απλές απαντήσεις από αγράμματους ανθρώπους... Καλό είναι λοιπόν να μην πουλάμε εξυπνάδες εμείς οι δήθεν πολύζεροι. ...

Η λαϊκή σοφία υπερτερεί όλων!

«Αλαταριάς»

με το ΕΑΜ ή με το ΕΔΕΣ;

Το φυλάκιο του Ε.Α.Μ. ήταν στην Παλαιά Στρατώνα πάνω από τη Γέφυρα της Πολιτσάς.

Το φυλάκιο του Ε.Δ.Ε.Σ. ήταν στο παλαιό τούρκικο φυλάκιο στη θέση Ισιώματα, στη μέση της πλαγιάς προς το μέρος των Κατσανοχωρίων. Οι δύο Σκλουπιώτες πήγαιναν για δουλειά στη Βαλτσιώρα (Πηγάδια). Είχαν συμφωνία με τον παππά του χωριού ν' αλλάξουν την στέγη με μεροκάματο καλαμπόκι και αλάτι, δυσεύρετα την εποχή εκείνη.

Ξεκινώντας με το χάραμα από το χωριό τους (Σκλούπτο), κατέβηκαν στην Πολιτσά και πριν πατήσουν το πόδι τους στη γέφυρα, άκουσαν μια βαριά και βροντερή φωνή:

- Αλτ, τι 'στε σεις;

Κοντοστάθηκαν φοβισμένοι και χωρίς χρονοτριβή απάντησε ο Νίκος:

- Εαμίτες είμαστε από το Σκλούπτο.

- Που πάτε;

- Πάμε στην Βαλτσιώρα για δουλειά, να γυρίσουμε την πλάκα της στέγης του σπιτιού του παππά. Απάντησαν μαζί.

- Καλά, καλά περάστε και να προσέχετε.

Εύκολα περνάς από τον έλεγχο των ανταρτών του Ε.Α.Μ., μονολόγησαν. Συνέχισαν το δρόμο ανηφορίζοντας προς τα Ισιώματα.

Νέα αγριοφωνάρα.

Αλτ, τι 'στε σεις;

Ακούστηκε η βραχνή φωνή του αντάρτη του Ε.Δ.Ε.Σ. από το φυλάκιο στα Ισιώματα.

- Αμίτες είμαστε από το Σκλούπτο, απάντησε ο μεγαλύτερος και πιο αφελής. Επανέλαβε την απάντηση που είχε δώσει στο φυλάκιο της γέφυρας.

- Τι είπες μωρέ παλιοκουμούνα Σκλουπιώτη, θα σου σπάσω τα παϊδιά. Και βεπ' μια με το κοντάκι του όπλου στα ψαχνά.

- Μωρ' τι βαρείς λέω, πως ήθελες να πω ο καημένος, έτσι είπα και στη γέφυρα στ' άλλα τα παιδιά. Ήταν η αντίδραση του μάστορα.

Η παρέμβαση όμως του Τάσιου ήταν καθοριστική.

- Μην το ακούτε αυτόν, είναι αφελής δεν έχει πολύ μυαλό και τα λέει αυτά. Τους είπε.

- Εμείς καταφέραμε να ξεφύγουμε από τη μιζέρια αυτών εκεί πέρα να πάμε για δουλειά, να βγάλουμε το ψωμί μας. Είμαστε μαζί σας αδέρφια. Κι έτσι λύθηκε η παρεξήγηση που, παρ' ολίγο ν' αφήσει ανάπτηρο το Μάστρο-Νικόλα από τα χτυπήματα του αντάρτη του Ε.Δ.Ε.Σ.

Θ.Π.

Η Χροστομήτραινα

Κάποια στιγμή, εδώ και πολλά χρόνια πριν, είχα μια απορία, πώς βρέθηκε μια οικογένεια Γερονταίων στα Πραμαντιωτέικα. Το έψαξα και ορίστε τι έμαθα:

‘Ηταν τέσσερα αδέρφια με το επίθετο «ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ»:

- α. Ο Χρήστο Μήτρος (Δημητρίου)
- β. Ο Κώστα Μήτρος »
- γ. Ο Γιάν' Μήτρος » και
- δ. Ο Βασίλ' Μήτρος » (παππούς της Σπυριδούλας συζύγου Παν. Βλάχα).

Ο Χρήστο Μήτρος νυμφεύτηκε τη Ρίνα (Χρηστομήτραινα) από τους Ραφταναίους (οικογένειας Χριστογεωργαίων).

Η Ρίνα απόχτησε τέσσερα κορίτσια:

- α. Την Αλεξάνδρα η οποία παντρεύτηκε τον Κώστα Γέροντα (παππούς του Κώστα Χρήστου Γέροντα).
 - β. Τη Χαρίκλεια (μάνα του Χριστούλα και του Κώστα Τζουβάρα).
 - γ. Τη Βάγγια. Η Βάγγια γκρεμίστηκε στις πλάκες κρεμαστές στο δρόμο για τη Γκούρο. Ήταν αρραβωνιαστικά του Μήτσου Βλάχα και ειπώθηκε ότι την έσπρωξε η αδερφή της Αλεξάνδρα για κληρονομικούς λόγους.
- Πιθανόν γι' αυτό το λόγο ο Μήτσος Βλάχας όταν τη φέρανε στο σπίτι τους είπε «στο λαιμό σας να την έχετε». Τους το είπε δύο φορές και έφυγε...
- δ. Τη Γεωργίτσα. Η Γεωργίτσα πέθανε ανύπαντρη.

Λένε πως η Χρηστομήτραινα διηγούτανε προφητείες του Πατρο-Κοσμά και όταν τη ρωτούσανε από πού τις ήξερες, έλεγε ότι «μου τις έλεγε ο μπάσιος μου». Δηλαδή ο μπάρμπας της (Μπάσιο τότε λέγανε το μπάρμπα).

Κάποτε, όταν ήτανε πολύ γριά, της είχανε κόψει ένα πουρνάρι και εκείνη καθότανε με τα πόδια απλωμένα στο χώμα και παιδεύονταν να το λιανίσει με ένα μικρό τσεκούρι (Αυτό το θυμάται και η Αθηνά του Γ. Σπύρου...). Τότε περνούσανε βόλτα προς την Αγία Παρασκευή ο Μήτσος Νουτσόπουλος (ο Μήτσος Κουτούλας), ο Αλέξης Ξεκάρφωτος και ο Χρήστος Γιωτάκης. Όταν την είδαν να παιδεύεται με το κούτσερο προθυμοποιήθηκαν να τη βοηθήσουν. Καθίσανε και λιάνισαν το κούτσερο και το κάνανε κατάλληλο για το τζάκι της.

Ήταν τότε παλληκάρια, παιδιά ανύπαντρα...

Επειδή ο Χρήστο Γέροντας ήταν το αγαπημένο εγγόνι του Χρήστου Μήτρου του έκανε συμβόλαιο όλη την περιουσία του και το σπίτι που είναι δίπλα στο δικό μου, γι' αυτό γράφεται και η ιστορία αυτή...

Κ.Γ. Πραμαντιώτης

ΠΟΛΙΤΣΑ

Συνέχεια από το τεύχος του ΚΑΘΡΕΠΤΗ

Κοντά εκεί στη γέφυρα, πολύ παλαιά, αποφάσισαν οι Κοκκιναίοι να φτιάξουν υδρόμυλο.

Το έδαφος προσφέρονταν, αφού προστατευόταν από δύο μεγάλα πλατάνια και από φυσικούς βράχους κι έτσι δεν υπήρχε κίνδυνος να παρασυρθεί από μεγάλη κατεβασιά του ποταμού.

Κατασκευάστηκαν το οίκημα και τα σχετικά για το μύλο και άρχισαν την κατασκευή του αύλακα να φέρουν νερό από τη Σκυλοσίδα.

Μεγάλη απόσταση και πολλή δουλειά.

Φώναξαν και τα ξαδέρφια τους να τούς βοηθήσουν να τελειώσουν όσο γίνεται γρηγορότερα, να προλάβουν τα γεννήματα αυτής της χρονιάς.

Σε ένα μήνα το αυλάκι ήταν έτοιμο, αλλά νερό δεν έφτασε ποτέ στο μύλο. Η αποτυχία ήταν δεδομένη, αφού δεν υπήρχε όση έπρεπε υψημετρική διαφορά για τη ροή του νερού και το έδαφος χαλικώδες και το νερό το απορροφούσαν τα χαλίκια.

«Σας έλεγα ότι το νερό δεν περπατάει στο χαλιά», τους είπε ο Κώστα Βασίλης, «αλλά δε με ακούσατε.»

Ο μύλος των Κοκκιναίων δεν λειτούργησε ποτέ, ήταν ξερικός, έλεγαν οι άλλοι χασκογελώντας.

Έμεινε σαν στέκι των ψαράδων για κάποιο χρονικό διάστημα, μέχρι που έπεσαν οι τοίχοι και έμεινε το όνομα «Ο μύλος του Κώστα Κόκκινου». Εκεί στα χαλάσματα του αποτυχημένου μύλου, ανάμεσα στα δύο πλατάνια, υπήρχε η θέση του Κώστα Κόκκινου να ψαρεύει.

Όπως κάθε κουρασμένος ψαράς αναζητά ένα απάνεμο αραξοβόλι για να στήσει με δύο πέτρες το σκαμνί του να ξαποστάσει έτσι και ο Κώστας Κόκκινος άφησε το όνομα του εκεί στο «Βρο» του Κώστα Κόκκινου, εκεί και μόνο εκεί ψάρευε.

Από εκεί άρχισε το ψάρεμα και ο Γιάννης και ποτέ δεν έφυγε χωρίς να πιάσει ψάρια από το δικό του «Βρο», έτσι το ονομάτιζε.

Κάθεται ο περαστικός εκεί στη μεσαία καμάρα της γέφυρας και ακούει τα τρεχούμενα νερά, μα δεν τα βλέπει. Είναι τα περίφημα «αναβρυστικά» που τώρα έχουν σχεδόν χαθεί, επειδή αυτοί που έφτιαξαν το έργο της διαμόρφωσης του χώρου, ξεχάστηκαν και τα παράχωσαν στις πέτρες και τα μπάζα.

Ας είναι όμως, διότι το έργο της διαμόρφωσης του χώρου είναι πολύ καλό και θα ήταν άριστο εάν είχαν προβλέψει να παραμείνουν στην επιφάνεια και οι πηγές.

Να ξεδιψά ο περαστικός που θα αποφασίσει να ξαποστάσει στον ίσκιο των πλατάνων και στην υπέροχη φύση κοντά στην ξακουστή πέτρινη γέφυρα με τις τέσσερες καμάρες.

Από την πρώτη Λακιά, πάνω από τη γέφυρα, Κυριάκη το λέγανε, περνούσαν οι αγωγιάτες με τα μουλάρια τους, μεταφέροντας τρόφιμα για τα τρία μπακάλικα του χωριού.

Ο πιο μικρός της παρέας έμεινε όλο πίσω, από τους άλλους.

Ήθελε να ξεκουράσει λίγο τα μουλάρια του και έτσι καθόταν περισσότερη ώρα στο παλαιό φυλάκιο που έστεκε πάνω από το γεφύρι.

Ο λόγος όμως ήταν άλλος. Ήταν η όμορφη ραφτανίτισσα που ήθελε να τη δει, έστω από μακριά και να της κάνει ένα νεύμα γεμάτο νόημα αγάπης και θαυμασμού, αφού από κοντά όταν την έβλεπε δενόταν η γλώσσα του και δεν έβγαινε η φωνή του. Κάπου εκεί στο γεφύρι αντάμωσαν μια μέρα και με το καλημέρα σας και με το κοίτα με να σε βλέπω, όλο και κάτι φώλιασε στις καρδιές τους.

Τη βλέπει να 'ρχεται προς το μέρος του.

Γρήγορα - γρήγορα τακτοποιεί το πουκάμισο του, που είχε βγει από το παντελόνι του και αναψοκοκκινισμένος την ακούει να λέει:

«Καλημέρα» ήταν η πρώτη κρίση.

«Καλημέρα σου» απάντησε ο δικός μας, τονίζοντας το «σου» όσο μπορούσε πιο γλυκά.

Κι έτσι πιάσανε κουβέντα. Ο δικός μας περιεργάζεται την ξανθιά ομορφιά. Αγριεμένη η νεανική ματιά, χαϊδεύει την όμορφη γάμπα, τραβάει ίσια στα μεριά, τρυπώνει στο στήθος, ένα στήθος όμορφο που τρέμει από την αγωνία της ματιάς του δικού μας.

«Έχω τα μουλάρια φορτωμένα» της λέει «αλλιώς θα σου πρότεινα να πάμε έναν περίπατο μέχρι τα αναβρυστικά να πιούμε κρύο νερό και να σε φιλέψω ένα λουκούμι».

«Δεν πειράζει» απαντάει εκείνη «ίσως άλλη φορά που θα λάχεις αδειανά, είναι κρίμα τώρα που είναι φορτωμένα να περιμένουν τον ερχομό μας». «Ας είναι, έγινε η αρχή μονολόγησε ο δικός μας και απομακρύνθηκε από την ωραία ραφτανίτισσα, η οποία τον αποχαιρέτησε με ένα γλυκό χαμόγελο όλο υποσχέσεις.

Ήταν τα αγνά νεανικά αισθήματα δύο νέων παιδιών που ζούσαν σε μια δύσκολη εποχή, μια εποχή γεμάτη ανέχεις χωρίς να φαίνεται προοπτική για ένα καλύτερο μέλλον.

Ξεχειμώνιαζαν οι πολιτισιώτες στη μεγάλη Λακιά πάνω από το ποτάμι. Αδεκεί στην κάτω Λακιά που ήταν μικρότερη σε έκταση κονέψανε οι φαμίλιες κτηνοτρόφων από τους Ραφταναίους.

Ήταν η φαμίλια των Χριστογιωργαίων και πιο κάτω στην Κωστελέτα η φαμίλια των Μαντζαίων.

Ο Λιάκος και ο Βάγγος έτρεχαν στο ανηφορικό δρομάκι, ποιος θα φτάσει πρώτος στο μεγάλο λιθάρι στην άκρη της Λακιάς, στο κουλάρι της Σταύραινας. Ήταν μια πολύ μεγάλη πέτρα, που ήταν απ' τη φύση φτιαγμένη σαν πολυθρόνα. Εκείνος που θα έφτανε πρώτος θα καθόταν να ξεκουραστεί στην πέτρινη πολυθρόνα.

Κάθισε ο Λιάκος και ο Βάγγος στην πολυθρόνα και εγώ παρέκει σε μια πέτρα πολύ καλή για κάθισμα κι άρχισα τις ερωτήσεις για τα σπίτια, τα χωράφια και την παραγωγή τους και γενικά για τη ζωή τους στην Πολιτσά.

Ο Λιάκος πιο μεγάλος στην πρώτη γυμνασίου και ο Βάγγος στο δημοτικό, μου περιγράφει την ζωή στην Πολιτσά:

«Η μικρή μας πεδιάδα περίπου 90 στρέμματα, είναι χωρισμένη σε ιδιοκτησίες Η μισή καλλιεργούμενη γη. Χωράφια στα οποία φυτεύουν καλαμπόκια και λίγα κριθάρια και η άλλη μισή, τα λεγόμενα κουλούρια είναι για να μαζεύουν χόρτο για τα ζώα.

Κηπευτικά πολύ λίγα στην άκρη των χωραφιών κοντά στα σπίτια.

Καρποφόρα δέντρα υπάρχουν περίπου σε όλες τις ιδιοκτησίες, όπως συκιές, σκαμιές, κλήματα με άσπρα και κόκκινα σταφύλια που κρέμονταν από τις μηλοκοκιές και από τα πουρνάρια, όπως και στις σκαμιές.»

Τα σταφύλια της Πολιτσάς είναι πολύ καλά και γλυκά, γι' αυτό το τσίπουρο της Πολιτσάς είναι τα καλύτερο. Κρασί δεν παράγουν οι Πολιτσιώτες. Τα σπίτια της Πολιτσάς ήταν είκοσι ένα (21).

Αρχίζοντας από το κάτω μέρος βρίσκουμε το σπίτι του Χρήστου Δ. Κόκκινου (Σταύραινας) που χτίστηκε στη δεκαετία του 1950.

Μέχρι να χτιστεί το καινούργιο σπίτι, η οικογένεια του Χρήστου Δ. Κόκκινου καθόταν σε ένα μικρό σπιτάκι στην πλαγιά της Πολιτσάς που ήταν τα σπίτια όλων των Κοκκιναίων.

Στη συνέχεια το σπίτι του Θανάση Πατσούρα αποτελούμενο από δύο δωμάτια και υπόγειο και στο πλάι το μαντρί που βάζανε τα γιδοπρόβατα.

Το σπίτι των Σιωταίων, του Κώστα και του Αποστόλη Σιώτου.

Ο Αποστόλης εκτελέστηκε από τους Γερμανούς στην Καρδίτσα μαζί με άλλα πέντε παλικάρια από το χωριό μας.

Το σπίτι του Βασίλη Κίτσιου περιστοιχιζόμενο από πανύψηλες μηλοκοκιές, το οποίο αφού κατέρρευσε, δεν το ξανάφτιαξε ο γιος του Θανάσης Κίτσιος. Το σπίτι των Μήτσου και Γιώργου Σιώτου και το σπίτι του Κώστα Βασίλη, το οποίο πήρε προίκα ο Απόστολος Κόκκινος, που διατηρούσε και ένα μικρό και ένα μικρό σπιτάκι στην πλαγιά των Κοκκιναίων.

Το σπίτι του Χρήστου Σιώτου, που τα δύο παιδιά του ο Γιάννης και ο Δήμος έφτιαξαν και ένα δεύτερο σπίτι στον ίδιο αύλιο χώρο κι έτσι πήραν από ένα σπιτάκι.

Το σπίτι του Μήτσου Βασιλείου με αυλόγυρο και κήπο στο κάτω μέρος. Στην πλαγιά προς την Τσούκα, βρίσκονται τα σπίτια των Κοκκιναίων του Μιχάλη, του Μήτσου του Αποστόλη, του Σταύρου και του Κώστα Κόκκινου. Όλα αυτά τα σπίτια ήταν σχέδια ίδια, χωρισμένα σχεδόν στη μέση με ξυλόδεμα, με ένα δωμάτιο με τζάκι και το μακρύτερο δωμάτιο χρησιμοποιούσαν για μαντρί για τις μανάρες (κατσίκες) και τα κατσίκια.

Δεν είχαν ταβάνι, ένα παράθυρο μικρό και αυτό στο κυρίως δωμάτιο να μπαίνει το φως της ημέρας τις σκοτεινές μέρες του χειμώνα.

Για φως υπήρχε η μπρούτζινη χειρολάμπα, χωρίς λαμπτόγιαλο, με κάπνα από το πετρέλαιο που η μυρωδιά της γέμιζε όλο το χώρο.

Στην άλλη πλευρά, προς τα κουλούρια, βρίσκουμε τα σπίτια των Γιωταίων, του Μήτσου Γιωτάκη, το οποίο εγκαταλείφθηκε στη δεκαετία του 1950. Το σπίτι των Αναστασαίων, οι οποίοι διατηρούσαν σπίτι και στο Αφροζούμι, το σπίτι του Χαράλαμπου Πέτρου ήταν διώροφο με πελεκητή πέτρα κτισμένο.

Ήταν το καλύτερο σπίτι της Πολιτσάς. Σ' αυτό κάθισε η οικογένεια του Κίτσου Ξεκάρφωτου που ήταν γαμπρός της Χαραλαμπέσιας όπως την λέγανε. Αργότερα ο Μήτσιος Ξεκάρφωτος έκτισε ένα μικρότερο σπίτι στο οποίο κάθισε για λίγο με την οικογένεια του.

Το σπίτι του Μήτσου Παρασκευά, που ο γιός του Κώστας εκτελέστηκε από τους Γερμανούς στην Καρδίτσα. Το σπίτι του Αποστόλη Φώτη, στο οποίο κάθισε ο γαμπρός του Χρήστος Γιωτάκης.

Στη συνέχεια τα σπίτια του Γιώργου και του Γιάννη Τριάντου.

Ο Θανάσης Τριάντος είχε μόνο ένα μακρόστενο χωράφι, δεν είχε σπίτι στην Πολιτσά.

Τα περισσότερα σπίτια, αγροικίες θα τα λέγαμε σήμερα, ήταν σχεδόν ίδια. Χωρισμένα σχεδόν στη μέση, με ξυλόδεμα. Ένα δωμάτιο με τζάκι και στο μικρότερο δωμάτιο οι μανάρες (κατσίκες) με τα κατσίκια τους.

Δεν υπήρχαν πλακάκια, ούτε μάρμαρα και τσιμέντα, αλλά χώμα και οι τοίχοι αντί για σοφάτισμα με άμμο και ασβέστη ήταν πασαλειμένοι με λάσπη και άχυρο. «Να βουλώσουμε τις τρύπες να μην μας επισκέπτονται τα φίδια, οι σαύρες και τα ποντίκια.» Όπως έλεγε η μάνα μου.

Η Πολιτσά ήταν ένας ζωντανός οικισμός από τον Οκτώβρη μέχρι και τον Μάιο Ιούνιο του επόμενου χρόνου, ζούσαν εκεί είκοσι και πλέον οικογένειες. Δεν ήταν μόνο χειμαδιά για τους δύσκολους και κρύους μήνες του χειμώνα, η Πολιτσά, ήταν η ζωή τους για τους κατοίκους του οικισμού της Πολιτσάς, αφού εκεί περνούσαν το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου.

«Ηθελες αν μου περιγράψεις με λίγα λόγια, απλά λόγια το σπίτι σου» είπα στο Λιάκο, που σαν γυμνασιόπαις που ήταν είχε καλύτερη ευχέρεια περιγραφής. «Το σπίτι μου στην Πολιτσά, άρχισε ο Λιάκος, είχε δύο δωμάτια και ένα χολ. Στο πάνω δωμάτιο στη μέση της πλευράς του τοίχου υπήρχε η γωνιά με το τζάκι.

Κάθεται όλη η οικογένεια αριστερά και δεξιά της γωνιάς, σε στρώματα φτιαγμένα από άχυρα ή φτέρη. Στο χολ, σε ξύλινο τραπέζι ήταν η βαρέλα με το νερό. Το νερό το μετέφεραν από την πηγή που βρισκόταν ψηλά στο Λαγκάδι ή από τα αναβρυτικά κοντά στην γέφυρα.

Το άλλο δωμάτιο, βάζανε τροφή χόρτο για τα ζώα. Άλλωστε δεν ήταν κατοικήσιμο διότι είχε απαίσια μυρωδιά από τις αγελάδες που βρίσκονταν στο κατώι (υπόγειο).

Σ' αυτό το δωμάτιο η γιαγιά μου έκρυψε το Λάκη, το μικρότερο παιδί της. Κρύβονταν από τους ΕΑΜίτες ή από τους ΕΔΕΣίτες; Δεν ήμουν βέβαιοις, μάλλον από τους πρώτους, επειδή έφυγε από αυτούς για να πάει στους άλλους, να παίρνει μια δυο λίρες εγγλέζικες το μήνα, όπως άκουσα να λέει ο παππούς μου, όταν τελικά ένα βράδυ έφυγε από το σπίτι της Πολιτσάς, ο Λάκης.

Αργότερα μάθαμε ότι ήταν στο τάγμα του Γ. Περίδη στο Κράψη και ο παππούς πήγαινε τάχα στο μύλο στο Κοροβέσι και εκείνος του έστελνε μια - δυο λίρες για να αγοράζουν τα είδη πρώτης ανάγκης. Διυσεύρετα την εποχή εκείνη. Πριν φύγει ο Λάκης με πήρε παράμερα και μου εμπιστεύθηκε το ένα από τα δύο πιστόλια που είχε.

«Μου φτάνει το ένα» μου είπε «κράτα αυτό κάπου κρυμμένο, γιατί θα το χρειασθεί ο πατέρας σου ή εγώ όταν ξανάρθω».

«Έχει και σφαίρες;» ρώτησα.

«Όχι δεν χρειάζονται σφαίρες. Άλλωστε αυτός που θα το χρησιμοποιήσει θα βρει σφαίρες.» ήταν η απάντηση του.

Το πήρα με τρεμάμενα χέρια και το τύλιξα με ένα πανί, το ξανατύλιξα και το έβαλα σε μια κρυψώνα στο κατώι.

Δε θα το έβρισκε κάποιος στην κρυψώνα μου τυλιγμένο με πανιά.

Έριξα και λίγο άχυρο από πάνω και έφυγα. Κάθε μέρα πήγαινα να δω αν ήταν στην θέση του.

Το φως τη νύχτα στο καθιστικό δωμάτιο το έδινε μια χειρόλαμπα πετρελαίου και η τζαμάλλα της φωτιάς από ξύλα (σκάρπες) που υπήρχαν άφθονα στη γύρω περιοχή.

Ήταν τελευταία μέρα του Φλεβάρη, όταν πέρασε ο Δάσκαλος για το χωριό, επειδή την 1^η Μάρτη άνοιγε το σχολείο και έπρεπε να διαβάσω για την επόμενη ημέρα.

Δάσκαλος ήταν ο Παύλος Δαβώνης από τα Γιάννενα.

Πήγα στο σπίτι να διαβάσω και να γράψω, να μάθω την ορθογραφία κ.λπ. φως δεν υπήρχε, η μπρούτζινη χειρόλαμπα και η τζαμάλλα της φωτιάς βιοηθούσαν κάπως.

Η πρώτη μου σκέψη ήταν να μην πάω στο σχολείο να κάνω τον άρρωστο. «Μην το σκέφτεσαι αυτό» μου είπε η αδερφή μου, «κάτσε και διάβασε την ανάγνωση, στην ορθογραφία θα σε βοηθήσω κι εγώ.»

Κάπως έτσι τα κατάφερα για την επόμενη ημέρα. Το πρωί χαράματα, μαζί με τα άλλα παιδιά ανεβήκαμε στο χωριό».

«Πόσα παιδιά πηγαίνατε στο Δημοτικό Σχολείο;» ρώτησα το Λιάκο.

«Ημασταν αρκετά παιδιά και κάποια χρονιά μάλιστα, ζήτησαν να ιδρυθεί Δημοτικό Σχολείο στην Πολιτσά, αφού είχαν δηλώσει ότι θα εγγραφούν πάνω από είκοσι (20) παιδιά. Πράγματι, εγκρίθηκε η ίδρυση Δημοτικού Σχολείου και ο κ. Επιθεωρητής της Εκπαίδευσης έστειλε επιτροπή να εξετάσει το θέμα και να βρει κατάλληλο χώρο για τη λειτουργία του Σχολείου.

Δεν βρέθηκε κατάλληλος χώρος για ενοικίαση.

Όλα τα σπίτια η επιτροπή στην έκθεση της τα χαρακτήρισε αγροικίες ακατάλληλες για στέγαση Σχολείου και έτσι ματαιώθηκε η ίδρυση Δημοτικού Σχολείου στην Πολιτσά.»

«Πόσες ώρες περπατούσατε να φτάσετε στο χωριό και να πάτε στο Σχολείο;» ξαναρώτησα.

«Ήταν γεμάτες δύο (2) ώρες και καμιά φορά που έβρεχε, χρειάζονταν ακόμη περισσότερος χρόνος, επειδή έπρεπε να πάμε στα σπίτια μας στο χωριό, να βρούμε άλλα ρούχα όποιος είχε ή να στεγνώσουμε αυτά που φορούσαμε. Πάιρναμε από ένα χειρόξυλο για την σόμπα του Σχολείου και πηγαίναμε στην ώρα μας.

«Τι θυμάσαι από το Σχολείο που σου έμεινε ως ανάμνηση στη ζωή σου;»

«Πάρα πολλά, που αν τα γράψω ένα - ένα μπορεί να γίνει ένα υπέροχο βιβλίο αναμνήσεων.»

Όλοι έχουμε στη ζωή μας κάποια γεγονότα που σημάδεψαν την πορεία μας. Εκείνο όμως που με συνόδεψε στη μαθητική μου ζωή τόσο στο Δημοτικό όσο και στο Γυμνάσιο ήταν, όταν στην πρώτη τάξη την πρώτη μέρα που μας μάζεψε ο Δάσκαλος στο πεζούλι κάτω από τον πλάτανο να μας γνωρίσει και να μας μοιράσει κάποια σχολικά είδη.

Είχαν φέρει στον Δάσκαλο, ο Πρόεδρος της Κοινότητας και ο Γραμματέας, ένα δέμα με σχολικά είδη, τετράδια, μιολύβια, πλάκες κ.λπ.

Δεν ήταν αρκετά να μοιρασθούν σε όλα τα παιδιά του Σχολείου.

Ο Δάσκαλος άρχισε από την πρώτη τάξη να μοιράσει τις πλάκες και τα κονδύλια.

Τα παιδιά που εγγράφηκαν στην πρώτη τάξη ήταν εννιά (9) και οι πλάκες πέντε (5) κι έτσι ο Δάσκαλο είπε: “Να πάρουν πλάκες και κονδύλια πρώτα τα ορφανά και αν περισσέψουν να πάρουν και τα υπόλοιπα παιδιά.”

Πρώτα - πρώτα φώναξε εμένα που είχε χαθεί λίγους μήνες νωρίτερα ο πατέρας μου.

Εμένα με τσάκισε κρύος ιδρώτας, αφού όλοι ήξεραν ότι είμαι ορφανός μια και ο πατέρας μου έφυγε για πάντα από κοντά μου, η μάνα μου δεν είχε να μου αγοράσει πλάκα και κονδύλι και παπούς μου ανήμπορος να μου προφέρει έστω μια πλάκα και ένα κονδύλι!!!

Η αδερφή μου που πήγαινε στην Τρίτη τάξη, βλέποντάς με στεναχωρημένο και έτοιμο να βάλω τα κλάματα, ήρθε κοντά μου, με αγκάλιασε να με παρηγορήσει και μαζί αγκαλιασμένοι κλάψαμε για ώρα.

Μου έκανε εντύπωση επειδή μαζί μας έκλεγε και ο Δάσκαλος.

Αργότερα έμαθα ότι ο Δάσκαλος και ο πατέρας μου ήταν πρώτα ξαδέρφια και εγώ τον είχα θείο».

Συνεχίζεται ...
Θ. Π.

Ο Κώστας Νουτσόπουλος (Κωτούλας)
και ο Μιχάλης Κόκκινος

Η Αλεξάνδρα και ο Γιάννης Νότης

Αναφορά

του Αθανασίου Απ. Πατσούρα

Τέως Νομαρχιακός Σύμβουλος

Κατοίκου Ιωαννίνων

Ν. Δούκα 6

Ιωάννινα 45332

Τηλ.: 2651067164

Κιν.: 6945992813

Ιωάννινα 19 Μαρτίου 2013

ΠΡΟΣ τον κ. Περιφερειάρχη

Κύριε Περιφερειάρχη,

Θυμόθυκα τις προγραμματικές σας δηλώσεις, όταν αναλάβατε την Περιφέρεια Ηπείρου, και το μήνυμα σας στην εφημερίδα ΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ και είναι γεγονός ότι είχα ενθουσιαστεί. Σκέψιτκα ότι ο κ. Καχριμάνης ως Περιφερειάρχης σκέπτεται και τα Τζουμέρκα και επιθυμεί να δουλέψει έτοις ώστε να συνδεθεί οδικά, με υποφεριούδρομους, με τις άλλες περιοχές για να αναπτυχθεί, να μπει δηλαδή στη διαδικασία μιας ισόρροπης ανάπτυξης, όπως οι άλλες περιοχές του νομού και της περιφέρειας.

Γελάστικα όμως, διότι διαπίστωσα ότι η βασική επαρχιακή οδός προς τα Τζουμέρκα, η 2^η επαρχιακή οδός, βρίσκεται σε άθλια κατάσταση και ιδιαίτερα το τμήμα Άγιος Γεώργιος-Αειορράχη-Φανερωμένη που εκτελείται από την εταιρεία ΓΑΛΑΞΙΑΣ ΑΤΕΒΕ.

Το υπόλοιπο τμήμα μέχρι το Καλέντζι έχει περατωθεί από τον ανάδοχο Ε. ΤΖΑΛΗΜΑ - ΔΟΜΙΚΗ ΑΣΤΑΣ ΑΤΕ, τον οποίο και συγχαίρουμε και ευχαριστούμε. Αδοίμονο όμως το Α' τμήμα όχι μόνο δεν εκτελέσθηκε αδηλά διέλυνσε και του υπάρχοντα δρόμο και έτοις η διέλευση, ιδίως τις βροχερές ημέρες του Χειμώνα, καθίσταται προβληματική. Ζητήσαμε από την υπηρεσία επίβλεψης το συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου το οποίο εγκρίθηκε στις 27/7/2011 και προβλέπει:

1. *Εκοκαφές*: έπρεπε να είχαν τελειώσει πλήρως μέχρι 30/9/1012, δεν έχει εκτελεσθεί στο πρώτο τμήμα ούτε το 50%.
2. *Επιχώματα*: έπρεπε να είχαν τελειώσει μέχρι 30/9/1012 και μόνο το 1% στο 4ο τρίμηνο του έτους 2012. Τι έχει γίνει μέχρι τώρα; Μια τρόπα στο νερό.
3. *Εκοκαφές - Επιχώσεις Τεχνικών*: έπρεπε να είχαν τελειώσει το 91% του συμβατικού αντικειμένου μέχρι το τέλος του έτους 2012. Τι έχει γίνει μέχρι σήμερα στο τμήμα αυτό, ούτε το 40%.
4. *Οχετοί - τοίχοι αντιστρίψης*: έπρεπε να τελειώσει το 80% του αντικειμένου μέχρι τέλους του έτους 2012 και μόνο το 20% το 1^ο τρίμηνο του έτους 2013. Δεν εκτελέσθηκε ούτε το 40% του αντικειμένου.

5. Οδοστρωσία - υπόβαση - βάση - ερείσματα: έπρεπε να είχαν εκτελεσθεί σε ποσοστό 94% του συμβατικού αντικειμένου μέχει το τέλος του έτους 2012 και μόνο το 6% το Γ' τρίμηνο του έτους 2013. Τι έχει εκτελεσθεί μέχει σήμερα, ούτε το 20% του συμβατικού αντικειμένου και προφανώς δεν έχουν εκτελεσθεί ασφαλτικά, ούτε σήμανση που προβλέπει η σύμβαση και το πρόγραμμα κατασκευής του έργου.

Εμείς πιστεύουμε, ως χρήστες αυτού του έργου, ότι μέχρι σήμερα δεν έχει εκτελεσθεί ούτε το 50% του συμβατικού αντικειμένου του έργου σ' αυτό το τμήμα και θέλουμε η αρμόδια επιβλέπουσα υπηρεσία σας, να μας πει την ακριβή πορεία εκτέλεσης του έργου, τις ποινικές ράτια που προβλέπει η σύμβαση, σε περίπτωση υπέρβασης των συμβατικών υποχρεώσεων και εν πάσι περιπτώσει, τι μέτρα προτίθεται να πάρει έτοις ώστε να διαφανισθεί η κατασκευή του συμαντικού αυτού έργου για την περιοχή των Κατσαναχωρίων και Τζουμέρκων.

Κύριε Περιφερειάρχη, δύο σημαντικά οδικά έργα καταφέρατε να ενταχθούν στο ΕΣΠΑ, έτοις ώστε να έχουν απρόσκοπη χρηματοδότηση, αυτό των Κατσαναχωρίων και εκείνο της Λάκκας Σουλίου και τα δυο καρκινοβατούν, όχι επειδή υπήρχε πρόβλημα χρηματοδότησης ή κάπι άλλο, αλλά διότι τα έργα δεν έχουν σωστή διοίκηση και αποτελεσματική επίβλεψη, όπως προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις «περί εκτέλεσης δημοσίων έργων» και έτοις οι ανάδοχοι των έργων αυτών δεν τηρούν το χρονοδιάγραμμα κατασκευής της, προσιταπονόμενοι προφανώς από τη διοίκηση. Γιατί όμως δεν εφαρμόζει η επιβλέπουσα υπηρεσία αυτά που προβλέπει η σύμβαση;

Θ.Π.

Παρακαλούνται οι συγχωριανοί μας να ενημερώσουν την συντακτική επιτροπή ή το Δ.Σ. του Συλλόγου, για τυχόν ευχάριστα ή δυσάρεστα κοινωνικά γεγονότα στην οικογένειά τους καθώς και για τις επιτυχίες των παιδιών τους στα AEI-TEI

**Υπάρχει ζωή μετά τη γέννηση,
υπάρχει ζωή μετά το Θάνατο;**

Αχαπποί φίλοι και χωριανοί του Συλλόχου μας των Απανταχού Αμπελοχωριτών. Εντελώς τυχαία έπεσε στα χέρια μου ένας χαριτωμένος αλληχορικός διάλογος, άχνωστου συντάκτη, το οποίο μετά από μικρή διασκευή και εκλαϊκευση, για να γίνει κατανοητός από όλους τον μεταφέρω στον «ΚΑΘΡΕΦΤΗ» μας.

Πρόκειται χια κουβεντούλα που είχαν δυο έμβρυα (δίδυμα) στην κοιλιά μιας εγκύου, της μπτέρας τους.

Το ένα από αυτά είναι «Σκεπτικιστής» (Σ) και το άλλο Πιστός (Π).

Ακούστε λοιπόν διάλογο που είχαν:

- (Σ) Πιστεύεις πραγματικά σε ζωή μετά τη γέννησης μας;
- (Π) Ασφαλώς ναι ... Η ζωή μας εδώ μέσα είναι προετοιμασία, χια τη ζωή αυτή.
- (Σ) Αυτό είναι εντελώς ανόπτο. Πως δα έμοιαζε μια τέτοια ζωή;
- (Π) Δεν γνωρίζω. Σίχουρα δα έχει περισσότερο φως, ίσως να στεκόμαστε στα πόδια μας, ίσως να τρώμε με το στόμα μας!
- (Σ) Ανοησίες! Φαχοτό με το στόμα είναι μια γελοία ιδέα. Έχουμε τον ομφάλιο λώρο, που μας τροφοδοτεί αρκετά καλά είδη!

Αυτό από μόνο του δείχνει ότι η ζωή μετά τη γέννηση είναι αδύνατη:

Ο ομφάλιος λώρος είναι πολύ κοντός!

- (Π) Και όμως είναι δυνατή. Απλά μπορεί να είναι διαφορετική απ' ότι εδώ.
- (Σ) Μα, κανένας ποτέ κανένας, δεν ήρθε πίσω μετά τη γέννηση!

Η γέννηση είναι απλά το τέλος της ζωής... Η ζωή είναι μια μεχάλη ταλαιπωρία μέσα στο σκοτάδι, αυτό είναι!

- (Π) Το παραδέχομαι ότι δεν γνωρίζω πως ακριβώς δα είναι η ζωή μετά τη γέννηση, αλλά πιστεύω, η μπτέρα μας δα μας φροντίζει.
- (Σ) Μπτέρα! Πιστεύεις σε μπτέρα; Είναι γελοίο! Με συγχωρείς αλλά ... που είναι αυτή;
- (Π) Είναι παντού χύρω μας! Ζούμε μέσα σ' αυτήν, καθώς και μέσω αυτής ... Μερικές φορές, όταν σίμαστε πολύ ήσυχα, την ακούω να τραγουδάει ή να μας χαϊδεύει...

Και η ζωή συνεχίζεται.. και ο ομφάλιος λώρος δα τροφοδοτεί το έμβρυο ενώ ολοκληρώνεται σε εννιά μόλις μίνες ένα απίστευτο δαύμα και μετά ο ώριμος άνδρωπος δα τρέφεται από τον ομφάλιο λώρο της δημιουργίας, που του τα παρέχει όλα άφθονα: οξυγόνο, νερό, τροφή ... και όσοι αντιμετωπίζουν με σκεπτικισμό το μεχαλείο της δημιουργίας, δα είναι αναπολόγητοι, και ενώ ισχυρίζονται, ότι είναι σοφοί, δα αποδεικνύονται μωροί (Ρωμ. Α 20-22).

Τελικά υπάρχει ζωή μετά τη γέννηση, υπάρχει ζωή μετά δάνατον;

Υπάρχει, αλλά μόνο γι' αυτούς που συνδέονται με την πηγή της ζωής, μέσου του ομφαλίου λώρου της πίστης. Για τους άλλους, τόσο η παρούσα όσο και η μέλλουσα ζωή, δα είναι μια «ταλαιπωρία στο σκοτάδι».

Σημειώσεις:

Σκεπτικιστής αμφιβάλλων και δυσπιστών

Περί, πάντων, ο απαισιόδοξος.

Λεξικό: Πάπυρος Λαρούς

K. Γ. Πραμαντιώτης

Σχημ. ε.α.

ΝΕΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Επιτυχόντες στα ΑΕΙ - ΤΕΙ 2012

- ❖ Ο **Νασιές** Αλκιβιάδης πέρασε στην Πληροφορική Ιωαννίνων (εγγονός Αλκ. Έξαρχου)
- ❖ Η **Γεωργακοπούλου** - Τόλη Δήμητρα πέρασε στο Πολυτεχνείο Κρήτης (Μηχ/κών Παραγωγής και Διοίκησης), (Εγγονή Χαρ. Τόλη).
- ❖ Η **Έξαρχου** Νικολέτα του Κων/νου πέρασε στο Αρχειονομίας και Βιβλιοθηκονομίας Ιουνίου (Κέρκυρα).
- ❖ Η **Ντασένου Κωνσταντίνα** πέρασε στη Φαρμακευτική Πάτρας (εγγονή του Βασιλείου Πάνου).
- ❖ Η **Τάτση Χρυσαυγή** πέρασε στη Σχολή Αστυφυλάκων (εγγονή του Χρυσ. Ξεκάρφωτου)
- ❖ Η **Τζίμα Ζαχαρούλα** πέρασε στο Φυσικό Κρήτης (εγγονή Δημητρίου Τζοβάρα).
- ❖ Η **Βαλάκου Αριστέα** πέρασε στο Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης Θεσσαλονίκης (εγγονή Νικ. Αλεξίου).
- ❖ Ο **Κωσταδήμας Αντώνιος** πέρασε στο Τ.Ε.Ι. Λογιστικής Ηπείρου (εγγονός του Βασ. Κίτσου).
- ❖ Ο **Κόκκινος Άγγελος** του Σταύρου πέρασε Πολιτικών Μηχανικών Θεσσαλονίκης.
- ❖ Η **Έξαρχου** Πολυξένη του Κωνσταντίνου πέρασε στο Μηχανικών, Επιστήμης Υλικών στο Πανεπιστημίο Ιωαννίνων.

Η συντακτική επιτροπή και το Δ.Σ. συγχαίρουν τους επιτυχόντες και τους εύχονται καλές οποιδές.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γάμοι

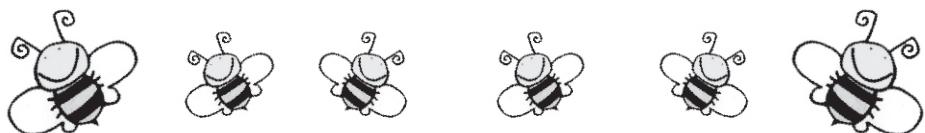

- Ο Δημήτρης Μπαθωμένος του Χαριλάου παντρεύτηκε την Κωνσταντίνα Τανά από τα Γιάννενα στις 18/2/2012.
- Η Ανθούλα Τσινάβου εγγονή του Τάκη Μπαθωμένου παντρεύτηκε τον Αθέξανδρο Καρπούζη από τα Γιάννενα.
- Η Κέφη Ιωάννα (κόρη της Ανθούλας Ι. Αντωνίου) παντρεύτηκε τον Γεώργιο Αρέτο από την Καλαμπάκα.

Τετνίσεις

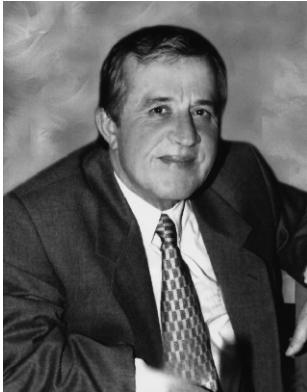

- 蜜蜂 Ο Δημήτριος Χαρ. Μπαθωμένος απέκτησε κορίτσι
- 蜜蜂 Η Ανθούλα Τσινάβου απέκτησε αγόρι
- 蜜蜂 Ο Ευάγγελος Μπαθωμένος του Παντελή απέκτησε αγόρι

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Αυτοί που έμειναν

ΓΙΑΝΝΗΣ Ε. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ (1940-2012)

Στο ξημέρωμα της 15^η του Σεπτεμβρίου 2012, ημέρα Σάββατο έφυγε από κοντά μας σε ηλικία 72 ετών ο Γιάννης Παπαϊωάννου του Ευαγγέλου και της Αικατερίνης.

Μόλις συμπληρώθηκε ένας χρόνος από την ημέρα που χάσαμε τον αδερφό του, τον αξέχαστο φίλο Αποστόλη.

Ο Γιάννης γεννήθηκε στο Αμπελοχώρι το έτος 1940 και εκεί έκανε τα πρώτα του βήματα.

Πήγε στο Δημοτικό Σχολείο Αμπελοχωρίου και στη συνέχεια στο Γυμνάσιο Άρτας, στο Γυμνάσιο Αγγάντων και τις δύο τελευταίες τάξεις στη Ζωσιμαία Σχολή Ιωαννίνων. Πάντα αριστούχος μαθητής και μάλιστα στη Ζωσιμαία Σχολή που αρίστευσε πήρε και την υποτροφία που χορηγούσε στους αριστούχους μαθητές της. Έδωσε εξετάσεις στο πανεπιστήμιο και πέρασε στο Φυσικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών και φοίτησε για ένα έτος.

Δεν του «γέμισαν» όμως αυτές οι σπουδές και έτοι τον επόμενο χρόνο έδωσε εξετάσεις και εισήχθη στην Πολυτεχνική Σχολή του Α. Π. Θεοδασιονίκης και έτοι σπουδάσεις πολιτικός μηχανικός που ήταν το όνειρο του πατέρα του, που ως εμπειροτεχνίτης και καλό μάστορας που ήταν, ήθελε ένα από τα παιδιά του να σπουδάσει μηχανικός.

Συνδέθηκα μαζί του, όπως και με τον αξέχαστο Αποστόλη, από τα δύσκολα χρόνια της φοίτησης μας στο Γυμνάσιο Αγγάντων.

Εκεί στον κάτω μαχαλά των Αγγάντων σε ένα δωμάτιο, χωρίς ταβάνι, σε ένα πλατύ ξύλινο κρεβάτι, με στρώμα ένα «σάγμα» και μια παλαιά κουβέρτα και σκέπασμα μια φλοκάτη, οι τρεις μας, περάσαμε τα δύο χρόνια της μαθητικής μας ζωής στο Γυμνάσιο Αγγάντων.

Αφού αποφοιτήσαμε εγώ και ο Αποστόλης, ο Γιάννης συνέχισε τις σπουδές του στη Ζωσιμαία Σχολή Ιωαννίνων.

Η φιλομάθεια του ήταν αξιοθαύμαστη. Επιδείκνυε έντονο ενδιαφέρον για όλα τα θέματα, επιστημονικά, φιλοσοφικά, κοινωνικά και ακούραστα διάβαζε τα διάφορα κείμενα και απεκόμιζε γνώσεις σημαντικές σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής. Πολλές φορές του εξέφραζα την απορία μου, πως δεν διάλεξε για σπουδές την φιλοσοφία, την ιστορία, κλασσικές σπουδές εν πάσῃ περιπτώσει σπουδές που θα ακολουθούσε πανεπιστημιακή καριέρα όπου σίγουρα θα είχε διαπρέψει.

Απλά η επιθυμία του πατέρα του, ήταν αδιαπραγμάτευτη, που ήθελε μηχανικό. Όμως ο Γιάννης, με τη φλόγα του πνεύματος και της ψυχής του να επιτύχει στη ζωή του, ξεπέρασε τις όποιες δυσκολίες και με άλματα που προκαλούσαν θαυμασμό, έφθασε να οργανώνει και να διευθύνει μια πετυχημένη Τεχνική Εταιρεία με έδρα τα Γιάννενα και κατάφερε με το ζήλο του, την εξυπνάδα του, τις αρετές

του, την εργατικότητα του και τις άοκνες προσπάθειες του να γίνει η Τεχνική Εταιρεία μια από τις καλύτερες στον τομέα κατασκευής τεχνικών έργων του Δημοσίου, αλλά και ιδιωτικών.

Στις άπλες του διαστάσεις της ατομικής και κοινωνικής του παρουσίας με κατέπληξαν, όπως πάντα, οι αρετές του του άριστου οικογενειάρχη, αλλά και του αξιαγάπητου φίλου και συνεργάτη.

Δημιούργησε μια θαυμάσια οικογένεια με την αγαπημένη του σύζυγο Ρένα, με την οποία απέκτησε δύο θαυμάσια τέκνα, την γιατρό Μάχη αναδεκτή μου και την φιλόποιο Ιωάννα, τα οποία προίκισε με τις ίδιες αρετές που τον διέκριναν. Με τίμησε με την φιλία του και με δέχθηκε ως κουμπάρο του στο γάμο του με τη Ρένα και έτσι η φιλία μας συνδέθηκε με χριστιανικά δεσμά, αφού βάπτισα και την αγαπημένη μας Μάχη.

Ο Γιάννης ήταν ένας άνθρωπος με σπάνια φιλικά αισθήματα, που τον κατέταξαν μέσα μου, ως έναν από τους πλέον έμπιστους και πολύτιμους φίλους μου. Αυτός ήταν ο Γιάννης, άνθρωπος, οικογενειάρχης, φίλος και συνεργάτης, σπάνιος άνθρωπος στη σημερινή κοινωνία μας, ο οποία θα ήταν διαφορετική, εάν πολλοί είχαν τα χαρίσματα του Γιάννη.

Για την οικογένεια του αλλά και για όλους εμάς τους συγγενείς και φίλους του, η πορεία από το αγαπημένο μας χωριό το Αμπελοχώρι, μέχρι σήμερα που μας εγκατέλειψε, περιτριγυρίζόταν από όλη την αγαπημένη του οικογένεια και η πορεία του Γιάννη θα αποτελεί ένα φωτεινό παράδειγμα για το πώς με τη σκληρή δουλειά κατακτά κανείς τη γνώση, την διατηρεί και την επαυξάνει. Για το πώς κατακτά την επαγγελματική ολοκλήρωση και την κοινωνική αναγνώριση. Όλα αυτά και τόσα άλλα θα ήθελα να τα πω εκεί στη μάζωση της Αγίας Μαρίνας και παρακάλεσε γι' αυτό ένας καλός φίλος και συγγενής σου, αλλά ήταν αδύνατο, επειδή η συγκίνηση που μας διακατείχε όλους, μου δημιούργησε έναν κόμπο στο λαιμό και η φωνή δεν έβγαινε, διότι συμπάσχαμε όλοι στον πόνο και στην ανείπωτη συντριβή και οδύνη που διακατείχε τις ψυχές μας.

Κανείς δεν μπορούσε να πιστέψει, ότι ο υπέροχος άνθρωπος με τον αδαμάντινο χαρακτήρα, ο πιο καλός μου φίλος, έφυγε για πάντα από τη ζωή.

Αλησμόνητε Γιάννη πορεύουσαν με γαλήνη στο αιώνιο ταξίδι σου και εσείς όλοι οι δικοί του, να παρηγορίεστε με το γεγονός ότι ο Γιάννης έφυγε απόκοντά μας, άφησε όμως πίσω του, ένα πολύ καλό όνομα και μια αξιαγάπητη οικογένεια. Και να παρηγορίεστε ακόμη με τη σκέψη ότι το πνεύμα του θα είναι μαζί μας για πάντα και θα συναγάγετε μόνο όταν σας βλέπει χαρούμενους και ευτυχισμένους. Για τους δικούς σου όμως και για όλους εμάς, θα κινείσαι ανάμεσα μας και θα σε νοιώθουμε σε κάθε μας βήμα.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που θα σε σκεπάσει και η μνήμη σου αιώνια.

*Ο επιστήθιος φίλος σου και κουμπάρος
Θανάσος Πατσούρας*

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΙΧ. ΠΑΤΣΟΥΡΑΣ

Στις 9 Σεπτεμβρίου 2012 η μεγάλη οικογένεια των Πατσουραίων θρηνεί διότι έφυγε από κοντά της, ένα ακόμα από τα αγαπημένα της παιδιά, ο αξέχαστος Χρήστος.

Ο Χρήστος γιος του Μιχάλη και της Βασιλικής, δάσκαλοι και οι δυο, γεννήθηκε στο Αμπελοχώρι στις 15 Μαΐου 1945 και ήταν το δεύτερο αγόρι της οικογένειας, μετά το Θανάση σήμερα συνταξιούχο του Δημοσίου και προ του Πέτρου γιατρού παθολόγου στην Αθήνα.

Σε μένα, ως μεγαλύτερο εξάδελφο, έπεισε ο κλήρος να γράψω δύο λόγια σαν τελευταίο αντίο και ύστατο αποχαιρετισμό στον αξέχαστο και αγαπημένο μας Χρήστο.

Πήγε στο δημοτικό σχολείο Οθωνών και Γιαννάδων Κέρκυρας και στο Γυμνάσιο Λαυρίου Αττικής, όπου υπηρετούσαν οι γονείς του.

Έγινε από εξετάσεις, εισήχθη σε Σχολή των Ενόπλων Δυνάμεων και αφού υπηρέτησε για τριάντα χρόνια αποστρατεύτηκε με τον βαθμό του Αντισυνταγματάρχη και ζούσε με την οικογένεια του στην Αθήνα και τη Χαλκίδα.

Κάποτε όμως έρχεται για κάθε άνθρωπο το αναπόδραστο τέλος.

Για το Χρήστο η μοίρα διάλεξε το αυτοκινητικό ατύχημα στον δρόμο και όχι το θάνατο στη μάχη του καθήκοντος ως στρατιώτης.

Ο Χρήστος ήταν άνθρωπος χαρούμενος, εργατικός, γλεντζές η χαρά της παρέας, ο καλός φίλος και πάνω από όλα καλός σύζυγος, εξαίρετος οικογενειάρχης, σπουδαίος και στοργικός πατέρας.

Αλησμόνητε Χρήστο, πορεύουσαν με γαλήνη στο αιώνιο ταξίδι σου και εμείς όλοι οι δικοί σου, σύζυγος, παιδιά, αδέλφια, εξαδέλφια και λοιποί συγγενείς και φίλοι να παρηγορούμαστε με το γεγονός ότι ο Χρήστος έφυγε από κοντά μας, άφησε όμως πίσω του ένα καλό όνομα αξιωματικού και μια αξιαγάπητη οικογένεια.

Και εσείς, οι απόλυτα δικοί να παρηγορίεστε ακόμη με τη σκέψη ότι το πνεύμα του θα είναι μαζί μας για πάντα και θα συναγάλλεται μόνο όταν σας βλέπει χαρούμενους και ευτυχισμένους.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκέπτασε και η μνήμη σου αιώνια.

Θ. ΠΑΤΣΟΥΡΑΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΡΙΟΒΟΛΟΣ

Έφυγε από κοντά μας το Γελαστό παιδί. Ήταν 5 Αυγούστου του 2013. Η παραπήμα στο Μονοπήθι Πρέβεζας ήταν γεμάτη από κόσμο, όταν ο Γιώργος βγαίνοντας από τη θάλασσα έπεσε κάτω νεκρός. Ήταν μόλις 34 χρονών. Και τη σύμπτωση: Είχε σώσει τόσες ζωές, επειδή ήταν και η δουλειά του (στα πληρώματα του Ε.Κ.Α.Β.), τη δική του ομως δεν μπόρεσε να τη σώσει κανείς ...

Ο Γιώργος ήταν παιδί της Βασιλικής Αήεξάνδρου

Αναστασίου και του Παναγιώτη Πριόβολου από την Καστρίτσα.

Ήταν παντρεμένος με τη Μυρτώ Τσόλη από την Αμπελιά.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ Γ. ΣΙΩΤΟΣ

Όκτω μήνες από το θάνατο της αγαπημένης του συζύγου Αγγελικής έφυγε από τη ζωή ήσυχα, αθόρυβα και πλήρης ημερών ο Βαγγέλης Γ. Σιώτος. Ήταν εργατικός, τίμιος και ήσυχος άνθρωπος. Γεννημένος το 1919 στο χωριό ακολούθησε, όπως όλοι σχεδόν οι Σκλουπιώτες εκείνει την εποχή το επάγγελμα του κτίστη.

Με την άξια και καλή γυναίκα του Αγγελική δούλεψαν σκληρά για να μεγαλώσουν και να

σπουδάσουν και τα πέντε τους παιδιά και τους χάρισαν εγγόνια και τα δισέγγονα. Πέθανε στις 26/10/2012 στα Γιάννενα και τάφηκε στο χωριό.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΝ. ΜΠΑΛΩΜΕΝΟΣ

Γεννήθηκε στο Αμπελοχώρι (Σκλούπο) Ιωαννίνων στις 29-7-1953 και έζησε στα Ιωάννινα.

Ήταν γιος του Ιερέα Κων/νου Μπαλωμένου και της Σπυριδούλας (το γένος Αναστασίου) και μικρότερος αδελφός της Αικατερίνης (Ρήνας), του Ανδρέα, της Ποληύενης και της Χρυσούλας.

Μαθητής του 7^{ου} Δημοτικού Σχολείου και της Ζωσιμαίας Σχολής Ιωαννίνων φοίτησε, από το 1972 στη Σχολή Ηλεκτρολόγων Μηχανικών της ΑΣΕΤΕΜ-ΣΕΛΕΤΕ.

Από τα φοιτητικά του χρόνια εντάχθηκε στις γραμμές της Αριστεράς.

Δραστηριοποιήθηκε, μέσα από το Σύλλογο Γιαννιώτων Σπουδαστών και διετέλεσε επόι σειρά ετών, μέλος του Κ.Σ. της Κ.Ν.Ε. και στη συνέχεια της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε. μέχρι το 1991.

Παρέμεινε πιστός στις αξίες και τα ιδανικά της Αριστεράς μέχρι το τέλος της ζωής του και διακρίθηκε για το ήθος και τη σεμνότητα του.

Εργάστηκε ως Διευθυντής πωλήσεων στις εταιρίες BPL A.E. και NOVARTI AEBE, αναπτύσσοντας δίκτυο πωλήσεων στην Ήπειρο και τη Δυτική Ελλάδα απόλιτά και σε άλλες περιοχές της Επλάδας.

Διακρίθηκε για την ικανότητα επικοινωνίας, την απαιτητικότητα την εργατικότητα, τη συνέπεια και τις άριστες σχέσεις του με τους συναδέλφους του, τους συνεργάτες του, τους φίλους του.

Υπήρξε μέλος του Ορειβατικού Συλλόγου Ιωαννίνων με μεγάλη εμπειρία σε ορειβατικές και ποδηλατικές δραστηριότητες στην Ελάδα και στο εξωτερικό. Στο πλάι του, σύντροφος της Ζωής του επί 34 χρόνια και συμμέτοχος στις δραστηριότητες και τις κοινές επιδιώξεις, στάθηκε η Αγγελική Χατζηαθανασίου εκπαιδευτικός.

Μακητής της ζωάνης, της εργασίας και της κοινωνίας ο Γιάννης, νικήθηκε στη μάχη με τον καρκίνο, όμως πάθεψε με τη συμπαράσταση της οικογένειάς του και των φίλων του με τοι κεφάλη ψηλά, αντάξιος της όλης πορείας του.

Στις 21-7-2012 έσβησε το χαμόγελό του αφήνοντας δυσαναπλήρωτο κενό. Θα μείνει αθάνατος στη σκέψη μας.

Στις 26-8-2012 μετά το μνημόσυνο, φίλοι και συγγενείς πήγαν στη γέφυρα της Πολίτοις και αποχαιρέτησαν και εκεί τον Γιάννη και η σύζυγός του είπε τα παρακάτω λόγια:

Στη μνήμη του Γιάννη

Γέφυρα Πολιτσάς 26-8-2012

Αχαριμένε μας Γιόννη,

Συγκεντρωθήκαμε για να σε αποχαιρετίσουμε, εδώ στον τόπο αυτό που σε συνδέει με μνήμες των παιδικών σου χρόνων, με τις ρίζες σου. Εδώ, στο άχριο τοπίο του Αράχθου που συνδέεται όχι μόνο με την αγάπη σου για την περιπέτεια και τις υπλές κορυφές αλλά και με την υπομονή σου για την κατάκτηση κάθε δύσκολου στόχου.

Θέλουμε να σου πούμε πως θα υμόρμαστε την ικανότητά σου να δένεσαι με όλους, στην παρέα και στις κοινωνικές σου σχέσεις.

Θα θυμόστε τη δύναμη και τη δημιουρχικότητα της σκέψεις σου και το προϊκισμένο μυαλό.

Θα θυμόμαστε την αποφασιστικότητα, την τόλμη και την αχωνιστικότητα σου.

Θα θυμόρμαστε την πίστη στις ιδέες σου και τα ιδανικά σου που δεν τα πρόδωσες ποτέ.

Θα θυμόμαστε τη συνέπεια λόγων και έρχων και την ακεραιότητα σου.

Θα θυμόμαστε όλες τις μάχες που έδωσες στη ζωή σου και τον ασυμβίβαστο χαρακτήρα σου.

Θα θυμόμαστε και την τελευταία σου μάχη που την έδωσες αγόργυστα μέχρι το τέλος, χαμογελώντας, με απίστευτη δύναμη, με αισιοδοξία.

Θα σε θυμόμαστε, Γιάννη. Θα θυμόμαστε όλες τις στιγμές που ζήσαμε μαζί.

Θα θυμόραστε το χαρόχελό σου και τα φωτεινά σου μάτια, καθρέφτη της γυνής σου.

Ετσι θα σε θυμόραστε, σαν έναν υπέροχο άνθρωπο, που η κοινωνία, οι φίλοι, η

στερηθήκαμε τις ικανότητες και τις αρετές σου κι όλα όσα είχες να μας προσφέρεις ακόμα. Στερηθήκαμε τη συσσωρευμένη εμπειρία της ζωής σου, τις γνώσεις και τους θησαυρούς της αγάπης σου, που χάθηκαν καθ' σου.

Θα σε θυμόραστε κι ἔτσι θα συνεχίσεις να υπάρχεις και να 'σαι μαζί μας, ζωντανός στην μνήμη μας και διαδικτύοντας την παρέα μας.

Σ' ευχαριστούμε χια όσα μας πρόσφερες, χια όσα μας έμαθες, χια το μεχαλείο της γυνής σου.

Αυτοί που έφυγαν

Η **Κατίνα** σύζυγος του Νίκου Πατσούρα πέθανε στις 12-3-2012 στα Γιάννενα και τάφηκε στο νεκροταφείο της Ανατολής.
Ο **Κώστας Δημ. Σπύρου** πέθανε στις 26-4-2012 σε ηλικία 85 ετών στη Βρυσούλα και τάφηκε στο νεκροταφείο της Ανατολής.
Ο **Γιάννης Κ. Μπαλωμένος** πέθανε στις 22-7-2012 στα Γιάννενα και τάφηκε στην Περίβλεπτο.

Η **Δέσποινα σύζυγος Ευαγγέλου Απ. Σιώτου** πέθανε στις 24-8-2012 και τάφηκε στις Φέρρες του Έβρου.

Ο **Γιώργος Πριόβολος** γιός της Βάσως Αλ. Αναστασίου πέθανε ανεπάντεχα στις 5-8-2012 και τάφηκε στην Καστρίτσα.

Ο **Γιάννης Κ. Κόκκινος** πέθανε στις 26-8-2012 στα Γιάννενα και τάφηκε στο Αμπελοχώρι.

Ο **Χρήστος Μιχ. Πατσούρας** σκοτώθηκε σε αυτοκινητιστικό δυστύχημα στις 9-9-2012 και τάφηκε στην Αθήνα.

Ο **Γιάννης Ε. Παπαϊωάννου** πέθανε στις 15-9-2012 στα Γιάννενα και τάφηκε στην Περίβλεπτο.

Ο **Χρήστος Ι. Σιώτος** πέθανε στις 29-9-2012 στα Γιάννενα και τάφηκε στο Αμπελοχώρι.

Η **Χριστίνα Ι. Σιώτου-Ζυγούρη** πέθανε στις 29-11-2012 στα Γιάννενα και τάφηκε στην Αγία Φανερωμένη Φορτοσίου.

Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους τους.

Dωρεές

Προσφορά στη μνήμη

- Στη μνήμη του αξέχαστου εξαδέλφου μας **Χρήστου Μιχ. Πατσούρα** αντί στεφάνου προσφέραμε χρηματικό ποσό στην εκκλησιαστική Επιτροπή Αμπελοχωρίου για τη συντήρηση του Ιερού Ναού του Αγίου Νικολάου (παρεκκλήσι) με την παράκληση να μνημονευτεί το όνομά του κατά την Θεία Λειτουργία.

Τα ξαδέλφια του Αννέτα, Ρινούλα, Θανάσης, Χρήστος, Λάκης και Σάκης.

- Στη μνήμη του αξέχαστου φίλου μας και κουμπάρου μου **Γιάννη Παπαϊωάννου**, αντί στεφάνου προσφέρουν χρηματικό ποσό για τη συντήρηση της εκκλησίας του Αγίου Νικολάου (παρεκκλήσι).

- Στη μνήμη του αξέχαστου **Γιάννη Παπαϊωάννου** προσφέρουν αντί στεφάνου χρηματικό ποσό στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου.

Οι οικογένειες Δήμου Κ. Τζουβάρα, Ρένας Μουσαφίρη - Παπαϊωάννου, Γεωργίας Ελευθεριάδη-Τζουβάρα, Χρήστου και Απόστολου Τζουβάρα, Ιωάννη Αν. Πραμαντιώτη.

- Στη μνήμη του **Ευαγγέλου Γ. Σιώτου** προσφέρουν αντί στεφάνου χρηματικό ποσό στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου οι οικογένειες: Κων/vou Δ. Σιώτου, Δήμητρα Τσιούρη και Δήμητρα Παρασκευά. οι οικογένειες των παιδιών τους, Κων/vou, Γεωργίου και Χρήστου Σιώτου στη μνήμη του πατέρα τους πρόσφεραν χρηματικό ποσό για αποκατάσταση της στέγης του κοιμητηρίου της Αγίας Παρασκευής. Επίσης προσφέρουν χρηματικά ποσά στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου

- Στη μνήμη του αείμνηστου **Χρήστου Ι. Σιώτου** οι οικογένειες:

Παναγιώτη Τσόκα, Ρένας Παπαϊωάννου, Νικολάου, Ελευθερίου, Βασιλείου και Χρήστου Αλεξίου.

- Στη μνήμη του αξέχαστου **Γιώργου Πριόβιλου** οι οικογένειες Μαρίνας και Ντίνας Αναστασίου.

Η οικογένεια του **Χρήστου Νικ. Τσακανέλη** στη μνήμη της μητέρας του Αλεξάνδρας Νικ. Τσακανέλη.

- Στη μνήμη του **Ιωάννη Κ. Κόκκινου** οι οικογένειες:

Παναγιώτη Νασιούλα, Παρθενίας Κόκκινου, Γεωργίου Κόκκινου, Σταυρούλας Καινούργιου, Ανδρέα Κόκκινου, Μιχαήλ Κόκκινου και Χρυσούλας Σιώτου - Τσακανέλη.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ

ΕΔΡΑ: ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ **Εκδηλώσεις της Ι.Δ.Ε.Τ. το 2003**

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Τζουμέρκων έχει προγραμματίσει για το έτος 2013 τις ακόλουθες εκδηλώσεις:

1. Συνάντηση (ετήσια) των Υπεύθυνων και των μελών των ομάδων Έρευνας (ΟΕ) της Ι.Δ.Ε.Τ., που θα γίνει στις 9 Αυγούστου 2013, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10.00 π.μ., στους Κτιστάδες, στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου Κτιστάδων του Δήμου Κεντρικών Τζουμέρκων.
2. Επιστημονική Ημερίδα με θέμα: «Αρχαιολογικές επεμβάσεις και έρευνες στην περιοχή της αρχαίας Αθαμανίας και του βυζαντινού Τζεμέργικου. Προσδοκίες και επιδιώξεις», που θα πραγματοποιηθεί στις 10 Αυγούστου 2013, ημέρα Σάββατο και ώρα 10.00 π.μ., στο Βουργαρέλι, στο Αμφιθέατρο του Δημαρχείου Κεντρικών Τζουμέρκων.
3. Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση (Αρχαιοεστιακή) των μελών της Ι.Δ.Ε.Τ., που θα συγκληθεί στις 11 Αυγούστου 2013, ημέρα Κυριακή και ώρα 10.00 π.μ. στην Άγναντα, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Γυμνασίου Λυκείου Αγνάντων (Δάφνη).
4. Στις προθέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας είναι η πραγματοποίηση της 2^η Συνάντησης του Θερινού Σχολίου Τζουμέρκων και Ν.Α. Πίνδου, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, την Περιφέρεια Ηπείρου, τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Λ.) και λοιπούς Φορείς της περιοχής, εφόσον εξασφαλιστεί η αναγκαία χρηματοδότηση.

Παρακαλούνται θερμά τα μέλη της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Τζουμέρκων και όλοι οι Τζουμερκιώτες και φίλοι της Εταιρίας (Ι.Δ.Ε.Τ.) να συνδράμουν ουσιαστικά στην επιτυχία των ανωτέρων εκδηλώσεων.

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Τηλέφ. για επικοινωνία:

2103826232 - 6976687076 (Κων. Μάργανης)

2651032996 - 6932997380 (Αθαν. Μπαζούκας)

2310438889 - 6977068951 (Ναπ. Καραγιάννης)